

ჩეჩე-ძეჩეჩე
მეჩეჩე ჩეჩეჩე ჩეჩე-ძეჩე

ვაჟა-ფშაველა
შელის ნუკრის ნაამბობი

Vaja Pshavela
El cuento del corcino

Vaja Pshavela
El conte del cabirolet

Vazha-Pshavela
The Tale of a Fawn

ჩეჩე-ძეჩეჩე
ძეჩეჩე ჩეჩეჩე ჩეჩეჩე

ვაჟა-ფშაველა
შელის ნუკრის ნამბობი

Vaja Pshavela
El cuento del corcino

Vaja Pshavela
El conte del cabirolet

Vazha-Pshavela
The Tale of a Fawn

ძველ ქაითუდ, ქაითუდ, ესპანუხ,
კატაღონიუხ და ინგღისუხ ენეზუე.

იდეის ავტორი, პროექტის ხელმძღვანელი და შემდგენელი:
დეა მაღალაშვილი

© მთარგმნელები:

ესპანური – **ირაკლი მენტეშაშვილი**

კატაღონიური – **მიგელ პერეზ მონტაგუტი**

ინგლისური – **ლალი ჯოხაძე**

წინასიტყვაობის მთარგმნელი ინგლისურად და ესპანურად:

ვილი ისიანი

ესპანური თარგმანის რედაქტორი – **თეა გვასალია**

ასომთავრულის გადამწერი: **დეა მაღალაშვილი**

კონსულტანტი: ძველი ქართული ლიტერატურის ისტორიის
სპეციალისტი **მურმან მურადაშვილი**

ძველ ქართული შრიფტის ავტორები: **დავით მაისურაძე, ჯეპრა,
საქართველოს ეროვნული არქივი. შრიფტი ეფუძნება საქართველოს
ეროვნულ არქივში დაცული ხელნაწერის კალიგრაფიას.**

მხატვარი: **ნინი ბახტაძე**

ნახატის ციფრული უზრუნველყოფა: **ირაკლი მაღალაშვილი**

კომპიუტერული დიზაინერი:

ზაზა გელაშვილი

არ ექვემდებარება გაყიდვას

© გამომცემლობა

ყველა უფლება დაცულია
ვაჟა ფშაველა, მოთხრობები
საქართველო, თბილისი 2024

info.tsignieri@gmail.com

www.tsignieri.ge

ISBN 978-9941-9921-8-6

9 789941 992186

Old Georgian, Georgian, Spanish,
Catalan and English.

Author of the Idea, Project Director and Compiler

Dea Magalashvili

© Translators:

Spanish - **Irakli Menteshashvili**

Catalan - **Miguel Pérez Montagút**

English - **Lali Jokhadze**

Foreword Translator in English and Spanish:

Willy Isiani

Editor of Spanish Translation - **Tea Gvasalia**

Transcriber of Asomtavruli script: **Dea Magalashvili**

Consultant: Specialist in History of Ancient Georgian Literature,
Murman Muradashvili

Creators of Old Georgian Fonts

David Maisuradze, Gepra, National Archive of Georgia. The font is based on the calligraphy of a manuscript preserved in the National Archive of Georgia.

Painter: **Nini Bakhtadze**

Digital rendering of art: **Irakli Magalashvili**

Computer designer

Zaza Gelashvili

Not for sale

© Publishing house

 TSIGNIERI

All rights reserved

Vazha-Pshavela, Stories

Georgia, Tbilisi 2024

info.tsignieri@gmail.com

www.tsignieri.ge

ISBN 978-9941-9921-8-6

9 789941 992186

ედვება მათ, ვისაც სამშობლო ენატრება...

ლუკა პავლეს ძე რაზიკაშვილი (1861-1915), ცნობილი როგორც ვაჟა-ფშაველა, ქართული ლიტერატურის განუყოფელი ნაწილია. მან შექმნა ზნეობრივი პოეზიის ახალი გზა. მისი ნამუშევრები გამოირჩევა სულიერებით, ბუნებასთან ჰარმონიითა და ინდივიდის შინაგანი თავისუფლების კვლევით. აღსანიშნავია, რომ მსოფლიო მშვიდობის საბჭოს გადაწყვეტილებით, 1961 წელს აღინიშნა ვაჟას დაბადების 100 წლისთავი.

„შვლის ნუკრის ნამბობი“ ვაჟა-ფშაველას პროზაული ნაწარმოებია, რომელიც სავსეა ემოციური სიღრმეებითა და ფილოსოფიური მოტივებით. ავტორი აღწერს შვლის ნუკრის ცხოვრებას, მის ბრძოლას ბუნებისა და არსებობის გამონკვევებთან. ეს ნაწარმოები გამორჩეულია შინაარსით, ვაჟას ენის სიმდიდრითა და თხრობის მანერით. მისი პერსონაჟები ცოცხლდებიან და მკითხველის გულს სიღრმისეულად ეხებიან.

ხუთ ენაზე გამოთქმული „შვლის ნუკრის ნამბობი“: ძველ ქართულად, ქართულად, ესპანურად, კატალონიურად და ინგლისურად, თითოეული ენისთვის დამახასიათებელ ელემენტებს ატარებს და ასახავს კავშირს ენობრივ სივრცეებში. ამ წიგნის იდეის დაბადებისა და შექმნის მთავარი მიზანია საქართველოსა და ესპანეთს შორის კავშირების გაძლიერება და ქართული ენის გავრცელება, რომელიც მსოფლიოს უძველეს ენათა შორის ერთ-ერთია.

დაე, ამ ნაწარმოებმა შეგვახსენოს დანაკარგში ნაპოვნი გამბედაობა, თითოეულ ცრემლში გაერთიანებული სიძლიერის წვეთები, სიყვარული და ერთმანეთზე ზრუნვა.

დეა მაღალაშვილი

საქართველოს ახალგაზრდა ელჩი ესპანეთის სამეფოში 2024 წ.

Dedicado a aquellos que añoran su tierra...

Luka, hijo de Pavle Razikashvili (1861–1915), conocido como Vazha-Pshavela, es una parte inseparable de la literatura georgiana. Este autor abrió un nuevo camino para la poesía moral. Sus obras se distinguen por su espiritualidad, su armonía con la naturaleza y la búsqueda de la libertad interior del individuo. Cabe destacar que, en 1961, el Consejo Mundial de la Paz conmemoró el centenario de su nacimiento.

“El cuento del corcino” es una obra maestra en prosa de Vazha-Pshavela, llena de profundidad emocional y filosófica. El autor describe la vida de un pequeño corzo y su pugna con los desafíos de la naturaleza y la existencia. Esta obra destaca por su contenido profundo, la riqueza del lenguaje de Vazha y su estilo narrativo único. Sus personajes cobran vida, dejando una profunda impresión en los lectores.

Presentado en cinco idiomas – georgiano antiguo, georgiano moderno, español, catalán e inglés – “El cuento del corcino” incorpora los elementos distintivos de cada lengua y resalta la conexión entre ellas. El objetivo principal de la concepción y creación de este libro es fortalecer los lazos entre Georgia y España, así como promover el idioma georgiano, uno de los más antiguos del mundo.

Que esta obra nos recuerde la fuerza y el valor que se encuentran en la pérdida, la resiliencia contenida en cada lágrima y el amor y cuidado que compartimos los unos con los otros.

Dea Magalashvili

Joven Embajadora de Georgia ante el Reino de España, 2024

Dedicated to those who long for their homeland...

Luka Pavle's son Razikashvili (1861–1915), known as Vazha-Pshavela, is an inseparable part of Georgian literature. He forged a new path for moral poetry. His works are distinguished by their spirituality, harmony with nature, and exploration of an individual's inner freedom. Notably, in 1961, the World Peace Council commemorated the 100th anniversary of Vazha's birth.

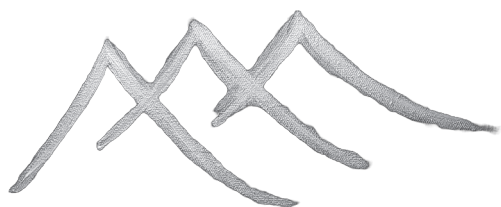
“The Tale of a Fawn” is a prose masterpiece by Vazha-Pshavela, filled with emotional depth and philosophical themes. The author vividly portrays the life of a fawn and its struggles against the challenges of nature and existence. This work stands out for its profound content, the richness of Vazha's language and his unique narrative style. His characters come to life, leaving a deep impression on readers.

Presented in five languages – Old Georgian, Georgian, Spanish, Catalan, and English – “The Tale of a Fawn” carries the distinctive elements of each language and highlights the connection between them. The primary goal behind the creation of this book is to strengthen ties between Georgia and Spain while promoting the Georgian language, one of the world's oldest languages.

May this work remind us of the courage found in loss, the strength contained in every tear, and the love and care we share for one another.

Dea Magalashvili

Young Ambassador of Georgia to the Kingdom of Spain, 2024

ՄԻՄՆԻՆ ԲԱՅԻԺԻՆ

ԲՇՇԺՎԱՎՂ

Շ

ՄԷՐԷՐԷ ԴՆԻ, ԱՎԱՆԻ. ՎԺԺՇ ԾՇԺԻՎԷ
ԺԻՎԻՇ: ԸԱՅԾ ԾԻԱԼ ԾՇԴԱՎԵԾ՝;
ԲՇԵՆԾ ԺՇԸԴԻՇ ՄՇԲՇԻՇ, ԺԱԿԵՆՎՂԻԴԻ-
ՇԵՂ, ԱԴԱԺԻՆ ԱԴԵՆՎԱ. ԺԱՔԻՖԻՆԱՅԻՆ
ԱԵՄԻՆ լՇԱԴՎՂ. ՆԴԻ ԺՂՂՂ ԾՇ ԿՎՂԵՈՎՂ
ՇԻ ՇԺԱԺԵԴԵՇ, ԵՆՂՂՎՂԸ ՇԻ ՂՇԺԺՇԷ
ԺԻՎՂՇ.

ՂԵՇՇԿԻՇԻՂԱՅԻՆ ԾՇԴԾԻՇԻՇ. ՇՂ, ԾՇ-
ԵՂԾԴԱ. ԵԴԺԵ ԵՆԵՆԻՇ ՓԴԵԼՇ, - ՂԵ ԲՎԵՆ
ԾՇԵՇԵՄԻՇԾ ԺԱԺ. ԵՇԴԾՂ ԵՄԵՂՂ, ԺՇՂԻՖ
ԴԴԵԿԻՇ... ՂԱՅԻՆ ԺԴՐԱՅԵԼ... ՂԱՅԻՆ... ԵՇՎ-
ԻՇԵԱ. ԾԻՇՇԵԴԺԴ! ԺՇԵՇԺ. ԾԻՇՇ ԺՎԻՇԵ-

ԷՄԻՂՂ ԿՇՈՅԾԸ, Ղ. ԿՇԵՈՒԿՈՎՃՐԱ,
ԺՈՅԾՇԺ ԾՆԻԿԾԻԽՈՒԽԵՂ ՂՇՂՈՒԿՈՒ-
ԽԸ ԲՂՐԱ; ՈՒԷԽԾԻՂ ՂՂՈ. ԿԽԵՂ ՂՂԽՇ.
ԾՐԾՆԻԺԻ ԾՇԲԽՂՂՈՇՇ ԲՈՒԺԻ ՂՂՈՇԿ-
ԽԻ, ԺԻ ՂՂԽԾՐԱ ԺՈՒՈՒԲԽՂՂՈՇԻ. ԵՇԺԻ-
ԽԻ ԺԵԿԾՇԺ ԷՄՂՂ ՂՂՐՓՇԿՇ, ԺՐՈՈՒԷԸ
ՈՒԽՈՈՒԽ ՂՇՂՈՒԿՂՂՈՇՇ. ԲՇԽՇԲՇԽ
ՂՈՒԿՂՂ ԾՇՇՇՂՒԷՇՇ, ԺԻ ըԽԽՂՈՒԿՃԻ
ԾՇ ԽՂՇԿՇԽԾԻ ՂԺԸ. ՂՇԽՇԸ, ԿԽԺ ԽՇՇՇ-
ԿՇ ՂՈՒԿՂՂՇՇ ՇԽՇՂՒԷՇԻ. ԵՇԺԽԻ ՈՒԽ-
ԽՈՒԽԻՂՂՈ. ԲԺՇՈՒԿՂՇ ըԺՈՒԽԸԽԺՇ:
Ը ՇԿՇ ԽՂՇԽԾՇ ՇԿՇ ԲՂԽԸ ԿԵԿԽՇԽԸ,
ԿՈՒԺԽԻՇ ԺՈՅԾՇԺ ԺԸԺԸ, ՇԿՇ ըՇԺԸ
ՓՇԽՈՒԽԸ, ՇԿՇ ԿՈՇՇԽՇԸ ԿՇԿՈՒԽԸ, ՇԿՇ
ԿԾԽԸ ԲԺԽԸ ԲԸ ԲԽԽԾՇԺ ԿՇԺՈՒՇԿ-
ԾԽԸ ԲՈՒԸ ԿՇԲՈՒԽԸ ԾՇ ՇԿՇ ԿԽՇԸԸ-
ՂՇԺ ՂՇԽԽԽԻՂՈՒ ՓՈՈՒԽԸ ԲԺՇԸ...
Ը ըԽԽԽԽԸ ԺԻ: ԿՇ ԲՇԺԺ ՇԺ ՈՒՇԲՈ. ԲԺՇԸ
ՂՇՂՂՈՒԿՃՇ ԾՐԾՆԻԺԻ, ԽԻ ԲՇԺՈՒՇԿ-
ԾՐՂՈՇՇ ԾՇ ԺԷՂՈՇՇ: “ԽԸԽՈ! ԺՈՒԺՂ,
ԺԻ ԺՈՒԺՂՈ...” ՂՇՂՇՂՈՇՇ ԾՇ ԺԻՇ ԺԽԸ
ԲԲՈՇԻ, ԿՇՇ ԿՇԽԻ ԾՇ ՈՈՒՂ ԺՂՈՇՇ; ՇԿՇ
ԽԻՇՈՇԻ ԾՇ ՇԿՇ ԺԸԺՈՇՇ, ՈՈՒ ԽԸ

ԴԵՆԱՊԵՆԻԸ, ՇԻՇ ԽԴԽԵՆԱԳՈՒ ԱՂԻՄԵՆ
ՄՈՐԱԳԽՆՆԻՎՄԵՆ ՂԱՄԵՈՒ, ԿՈՁ ԻՄԵՆ
ՂԻՄԻՇԻՆ ԵՐԱՐԱՐԵՄ, ՎՐԱՄԵՐԸ: ՓՐԱ-
ՄԵՆ ՁԻՄԵՆ, ԲՐԵՆ ԻՂԻՄԵՆ, ԿՈՁԻՄԵՆ
ԵՐԱՄԴԵՆՎՐԱՄԵՆ ՂԻՄԵՆ ԵՄԻՄԸ ՎՐԱՄԵՆ
ԴԱՄԴՐԱԳ ԵՐԱՄԵՆ, ՎՐԱՄԵՆ ՎՐԱՄԵՆ ՇՇ
ԲՐԵՆ ԵՐԱՄԵՆՎՐԱՄԵՆ ԴԻՄԸ ԵՐԱՄԸՈՒ-
ՎՐԱ... ՄԵՒԻ, ՈՒ, ՇՇՇՇՇՇՇ... ԱՄԵՆՆԻՎ-
ՇՇՇՇՇՇՇՇՇՇՇՇ, ՂՐԱՄԸՇՇՇՇՇՇՇՇ
ՇՇՇՇՇՇՇՇՇ ՇՇ ԻՄԵՆ ՓՐԱՄԵՆ ԵՐԱՄԵՆ ՇՇ
ՈՄՄՇՇՇՇՇՇՇ ՇՇՇՇՇՇՇՇՇՇՇՇ... ՂՐԱՄ-
ՈՒ ՂՐԱՄԵՆ, ԴԱՄԴՐԱՄԸՇՇՇՇՇ, ԴԱՄԸՇՇՇՇ
ՂԻՄԸՇՇ ԲՐԱՄԸՇ ՇՇ ՂՐԱՄԸՇՇՇՇՇՇՇՇՇ
ԲՐԱՄԸՇՇՇՇՇՇՇ...

9

[illegible]

ԴՇ ԾՇ ԴՂԹԻՄԻՆՇԾ ԴՇՈՔԵՊՈՇՇ... ԹՄՇ
 ԴՄԻԿԾՄԻ ԴՈՅԾՄԻ, ԹՄՇԿՈՇՇ ԾՄՇՇ-
 ՄՇԿ ԾՂՈՇՇ, ԹՄՄԻ ՇՇ ՆԻԴՄՆ ԴԿԻ ԿԻ
 ԹՇՂՈՔՄՈՇՇ ԾՄՇՇ ԴԹՄԻ. ԷՄՄՈՆ
 ՓՈՄՆՈՂՇՇԹ ԲՄԹՇ ՆՇԹ ԿՇԹԿՇԹՄ.
 ՆՇԹՈՇՈՇՇ... ԹՄ ՄՇՄ ՆՈՅՄԻԿԾՄ,
 ԿՈՇ ՆՇՆՇԹՈՄԿՈ ԲՄՄՈՂԵ ԴՇՄԴԿՄՆ-
 ՈՄՄ.

**- ርሐ ጊዢያት፣ ዘነብኛል? - ትካቡደርኤ፣ፅር ፅን-
ፅር.**

3-1 ሰርዜ ነወሰነው ፅር ነወሰነው, ደርደር
 ሰርዜውን ነወሰነው.

[illegible]

ԾԵՆ: ԱՇԽԵՐԾ ԴԵՍՈՂ ԻԵՂԻՆ ԴԻՄԻՆԻՍՏՆ.
“ԱՇԽԻ ԶՈՅՇՈՐՆԻՈՒ, - ԶԻՈՒԵԿՆ ԾՈՐՆ-
ԻՂԻԶՆ, - ԱՌԿՈՅ ԻԵՂԻՆ ԱԽՇՆԻՈՒ ԾՆԴ
ԱՒԿՈՆՈՒ...” ԶՈՒ ԱՇԽԻ ԶՈՒՇՈՐՆԻ. ԾՈՐՆ-
ԻՂԻՈՒ ԴԴԿՈՒՈՐՆ ԱՇԽԻՈՒ ՆԶ ԵՇԿՇԴԻԵԵ.
ԻԵՂԻՆ ԻՂԻԿԻՆ ԴԻՄԻՇՆ; ՎԴԻՈՒ ԴՇՈՐԻՆ-
ԵՇ, ԶՈՒՈՒ ԾՆԴԻՇՈՐՆԱՒԱՇ ԱՇԽԻ, ԱՇԽԻԶՈՒՇ-
ՔՈՒՇՈՐՈՒՆ ԲՈՐՈՆ ԲՈՒՈՒ ՄԻԿՈՒՄԾՆ
ԾՆ ԶՈՒՇՈՐՆ ԿՇՇԻՆԵԵ. ԴՈՆԻԶՈՇ ԵԲՈՒՈՐ
ԻՂԻՆ ԲՈՇՆՇ ԴԴԻՇՇՆ. ԾՈՐՆ ԴՇՈՇՇ
ԾՆ ԶԻՈՒԵԿՆ:

- ԾՈՐՈՒ ԴՈՅՇԿԻ ՈՇԶՈՇ, ՄԻՆՈՒ, ԴԴԻԵՂԻ-
ԻՆ, ԴՇՈՒՈՐՈՒՈՒՇՈՒ... ՄԻՆՈՒՇՇ ՄՇՇՇ-
ԿՇ ԲՈՒՈՒՈՒ ԿՇՈՒ ԴՈՒՈՒՈՒՇ, ՄԻՆՈՒ...
ԿՈՒՈՒՈՒՈՇ ԾՆ ԿՇՇԻՆԵԵ ԶՈՒՇՈՐՆԱՒԱՇ ԾՆ
ՇՇՈՒՇՈՒ ԿՈՒ ԶՈՒՈՒՇՇ ՎՈՒՈՒ
ԾՆ ԴՇԶՈՒՈՒՈՒՈՒ ԲՈՒՈՒՈՒ ՄԻՈՒՈՒ, ՎՇՇ
ԶՈՇՈՒ, ԴՇՇՇՈՒՈՒՈՒՈՒՈՒ, ԶՇՇՇՇՇ ԴՇ
ՈՒՈՇ: ԶՇՇՇՈՒՈՒ ԾՆ ԱԽՇՆԻՈՒ ԴՇԶՈՒ-
ԻՂԻՆՈՒ...

ԶՈՒ ԲՇՇՈՒ ՎՈՒՈՒՈՒՈՒՈՒ ԾՇԶՇՇՇ...

- ԲՈՇՇՇՇ ՆԿ ԴՇՇՇՈՒ, ԾՇՇՈՒՈՒՈՒՈՒ
ԶՇՇՇՇՇՇՇ

- ԿԱ, ԴԼԻ, ԴԼԻ, ՅԻՒԽԱ! ԶՇԿՆՁԹ ԾՊԾՇ
ՇԱՇԷՇԻ ՂՅՇԻՆ, ԲՈՅ ՅՈՂՅՈՒԾՈՎՇ; ԿՈ-
ՇՇ ԶՈ ՇՈՇԿ ՂՅՈՒՆՈՎՇ, ԶՇՅՈՒՆ ՆՈՓԿՈՒԷՐ-
ԻՆ ՂԶՇԿՈՎՇ!

ՈՒՆ, ԿՇԶԾՈՒՆՈ ՂՇԶՈՇՈՒՆՈՎՇ ԶՇԿԻՆՇ
ՃԻԿ ԿՈՇՈՒ ԶՈ, ՆՇՇՈՇՇՇԻՆՇ!..

Դ

ԴԿՈՒԷՐԻՆ ԿԻՆՈԿ ԾՇՇԷՇ. ԾՊԾՇԿԻԶՈ ՆՇ-
ԲՈՒՆԾՇԶ ԾՇՂՇ ԾՇ ԶՈՒԷԿՇ, ԲՅՇՇԻ
ԲՇԻՈՇՈՒՈ. ԲՇԻՈՇՈՒ, ԾՇԻՅՈՒՈ ԲԻԿԻ-
ՆՇՇԻՆ ՆՈԿԻ, ԿՇԻՇԿՈՒ ՅՇԶՈՒ ԾՇ ԿՇԻՈ-
ՇՈՒ ԷՈՒՅՈ. ԷՈՒ ՈԿԶՇ ԴՈ, ԶՇՆ ՆԷՈՒՈՎՇ
ԴՈԿ ԿՇՆԲԻՇՈՇՈՇՇ, ՇՅՈՒ-ՂՅՈՒ ԿՇՍԻ-
ԿՈՎՇ ԷՈՎՇ ԴԿՈՇՇԿԻԿԻՇ ԴՇՇՇԿԻՇԿ-
ԿՈՅՈՎՇ. ԲԻԿՈՎՇՈՒ. ԷՈՒ ԿԻԿՈՎՇ, ՂՅՈ
ԷՈՒՈՒ ՍԻԿՇ, ՂՈՒՈ ՓՈՒՈՈՈՈՈ ԴՈ ՇԶՈ-
ՆՈՒՆ, ԲՈՒՆՇ ՈՇԻՈ ԾՇԴՇԿՇՈՒ ԾՇ
ԴՇԶՈՒՅՈՒՈՈՈՈՈՈՈՈ ԲՅՇՆ ԾՈՇՇ. ՇՈՈ
ՇԿԻՇԿՇ ԷՈՈ ԶՈՒՈՈՈՈՈՈՈՈՈՈ ԴՇԻ-
ՍՈՒՆ ՂՅՈՈՈ, ԴԿՈՈՈ ԿԻՇՇՇԶ ԶՈՈՈ-
ԻՆ ԴՇՇՇՈՈՇՇ ԾՇ ՂՈՈՈՈՈՈՇՇ. ԾՊԾՇ-

Ի՞նչի մասին խոսում ես հեծիլի միջոցով: Ի՞նչ
փոփոխություններ կան, հեծիլի մեջ
գտնվող:

- Գտնվում, փոփոխվում, հեծիլի բնույթը, կեն-
դրական կետերը բնույթը:

Ի՞նչի մասին խոսում ես հեծիլի մասին: Ի՞նչի մասին
խոսում ես, բնույթը կենտրոնացած է մի
օրինակով:

- Երբեք, չեմ փոփոխում խոսքը:

- Երբեք չեմ փոփոխում, օրինակով խոսում եմ
փոփոխում, փոփոխում:

Երբեք ես խոսում եմ բնույթը, ի՞նչի մասին
խոսում ես փոփոխում: Ի՞նչի մասին խոսում
եմ փոփոխում: Ի՞նչի մասին խոսում եմ:

- Ի՞նչի մասին ես խոսում, չեմ խոսում, - Ի՞նչի մասին
խոսում եմ: - Ի՞նչի մասին խոսում եմ խոսում
փոփոխում: Ի՞նչի մասին խոսում եմ փոփոխում:
Ի՞նչի մասին խոսում եմ փոփոխում: Ի՞նչի մասին
խոսում եմ փոփոխում: Ի՞նչի մասին խոսում եմ
փոփոխում: Ի՞նչի մասին խոսում եմ փոփոխում:

Ի՞նչի մասին խոսում ես փոփոխում: Ի՞նչի մասին
խոսում ես փոփոխում: Ի՞նչի մասին խոսում ես:

ԿԻ, ԶԷՈՒԹ ՄՆԻՆ ՂՇԺՈՒՇԻՆԻՆԻ. ՆԺ
ԾԺՈՒԽ ԵՐԻԾՆԺ ԷԺՇ ԶՈՖԻԽԺՇ: “ԿՇՆ,
ԿՇՆ, ԾՈԾԻԽՈ, ԶԴՂԻՆ, ԾՈԾԻԽՈՂՇԻ, ԶԴՂ-
ԻՆ!”

- ԲՈՅ ՂԵՄԻՆԻՇԻ, ՄԻԻԽՈ, ՂԻՇՇԿԻՇԻՆ.
ՆՂՇԵՇԾ ՆԺԻՆ, ԾՇԺՇԿԻՇԻՆԻՆԻՆԻ? - ԻՆԻՍԷՇԿԻ-
ԾՇ ԾՈԾՇ - ՆՂՆ, ՎՈՅԺԻՎՂ ՆԺ ՂՇԾԺՈՂՈՇ-
ԵՐԻՆԻՇ, ՆԾՇԺՇԻՇԻՇ, ԷՎՈԾՇԺ! - ՄԻՇԿԻՇ-
ԺԻԺԻՇԻՇՆԻ ՈՅԻԻԻՇԻՎՂԾՇ ՎՇԿԻՄԻՆ ՄԻՍԻՍԻ
ԻՂԺԻՆ.

- ՈՅՆ, ՄԻՆ ԿՆ ՂԻՇՇԿԻՇԻՇԻՇՈՒ ԾՈԾՇ, ԶԴՂ-
ԻՆԻՆ ՆԺ ՆԺԻՆ, ՄԻՆԻՆ ԲՈՅԿԺԻՇ, ՄԻՆԻՇ!
ԵՇ, ԺՇ ԻՇԺՇԻՇԻՇ!

- ԾՇԿԻՇԻՇԻՇՈՒՄ, ՄԻՇՆԻՇԻՇԻՇԻՇՈՒ, - ԴՈՅՎՇԻՇ-
ՎՈԾՇ ՄՇՇԵՇԺՇ ԾՈԾՇՆ ԾՇ ՄՇԻՇ ԶՈՂՈՅՈՒ-
ԶԻՇԻՇԾ ԴԺԻՇԾՈՎՈԾՇ ԻՂԺԻՇԻՇ ՂՇԺՈՒՇԵՇ-
ՇԻՇԾ.

- ՆԺՇ, ՂԻՇՇԿԻՇԻՇԻՇՈՒ ԾՈԾՇ, ՇՈԾՈՂ,
ՄԻՆԻՇ, ԺՈՂՈՒ ԵՐԻՎՇ, ՂՇԿՇ ԶՇՂՇՆ
ՆԺՇ ԻՎՇԻՆ ԾՈԾՇ! ԷՈժ ՈՅԿՇՇ ԴՇԻՇՈՒ
ԴՇԻՇ ՄՇԻՇԻՆ ՄԻՆԻՇՆ!

ԶԻ ԵՈՅԻՇԻՇԻՇՇՈՅԻՆ ՎՈՅԺԻՇ ԻՈՅԵՂԻՇԻՇՆ
ԾՇ ԶԻՇԺՇ, ԺՈժ ՂՇԿԻՂՈՇՆԻ ՂԺՄՇԾՈՒՄՆԻ

[illegible]

- ԴՆՐ, ՅՐ ՎԳԻՎԻՈ, ԴՂՆԻՇ, ԿՆԵՇԸ ԴՂԽՐ
ՇԹՎՈՎՈՒՄԷ՞ ԿՆԵ ՈՅՎՈՒԿՈՎՈՐԸ? ԲՇԻՆԾՈՒ
ԻՂՇԿՇ, ԹՈՒԹՎՈՒ ԴՂԽՐ ԲՇԻՆԵՒՆ, ՇԵՐՇԻՆԵ-
ՇԵ ԹՈՒՆՇՈՒՄՆ ԻՄԻՆՆ ՎՈՒՇԵ ծՇ ԴՇԹՈՂ
ԴՇԵՇԵԹՎՈՒՄՆ ԵՐՈՇՇՈՒՄՆ.

ԵՇԳԻՇՆՈՒ ԾՊՇՆԻՄԻ ԲՆԵՇԻՄԻ
 ԽՂԻԹԵՈՎԾՇ, ԺՈՒԹ ԴԵՂԻՄՈՎՇ.

 δ

31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100
 101
 102
 103
 104
 105
 106
 107
 108
 109
 110
 111
 112
 113
 114
 115
 116
 117
 118
 119
 120
 121
 122
 123
 124
 125
 126
 127
 128
 129
 130
 131
 132
 133
 134
 135
 136
 137
 138
 139
 140
 141
 142
 143
 144
 145
 146
 147
 148
 149
 150
 151
 152
 153
 154
 155
 156
 157
 158
 159
 160
 161
 162
 163
 164
 165
 166
 167
 168
 169
 170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200
 201
 202
 203
 204
 205
 206
 207
 208
 209
 210
 211
 212
 213
 214
 215
 216
 217
 218
 219
 220
 221
 222
 223
 224
 225
 226
 227
 228
 229
 230
 231
 232
 233
 234
 235
 236
 237
 238
 239
 240
 241
 242
 243
 244
 245
 246
 247
 248
 249
 250
 251
 252
 253
 254
 255
 256
 257
 258
 259
 260
 261
 262
 263
 264
 265
 266
 267
 268
 269
 270
 271
 272
 273
 274
 275
 276
 277
 278
 279
 280
 281
 282
 283
 284
 285
 286
 287
 288
 289
 290
 291
 292
 293
 294
 295
 296
 297
 298
 299
 300
 301
 302
 303
 304
 305
 306
 307
 308
 309
 310
 311
 312
 313
 314
 315
 316
 317
 318
 319
 320
 321
 322
 323
 324
 325
 326
 327
 328
 329
 330
 331
 332
 333
 334
 335
 336
 337
 338
 339
 340
 341
 342
 343
 344
 345
 346
 347
 348
 349
 350
 351
 352
 353
 354
 355
 356
 357
 358
 359
 360
 361
 362
 363
 364
 365
 366
 367
 368
 369
 370
 371
 372
 373
 374
 375
 376
 377
 378
 379
 380
 381
 382
 383
 384
 385
 386
 387
 388
 389
 390
 391
 392
 393
 394
 395
 396
 397
 398
 399
 400
 401
 402
 403
 404
 405
 406
 407
 408
 409
 410
 411
 412
 413
 414
 415
 416
 417
 418
 419
 420
 421
 422
 423
 424
 425
 426
 427
 428
 429
 430
 431
 432
 433
 434
 435
 436
 437
 438
 439
 440
 441
 442
 443
 444
 445
 446
 447
 448
 449
 450
 451
 452
 453
 454
 455
 456
 457
 458
 459
 460
 461
 462
 463
 464
 465
 466
 467
 468
 469
 470
 471
 472
 473
 474
 475
 476
 477
 478
 479
 480
 481
 482
 483
 484
 485
 486
 487
 488
 489
 490
 491
 492
 493
 494
 495
 496
 497
 498
 499
 500
 501
 502
 503
 504
 505
 506
 507
 508
 509
 510
 511
 512
 513
 514
 515
 516
 517
 518
 519
 520
 521
 522
 523
 524
 525
 526
 527
 528
 529
 530
 531
 532
 533
 534
 535
 536
 537
 538
 539
 540
 541
 542
 543
 544
 545
 546
 547
 548
 549
 550

ՄԻՈՑԴՐՈՒ ՄՇԱՎՂՇԻՆ, ՎՃԱՊԻՄՇԻՆ
ՂԻՆԻԾՈՎԷ, ՎՃԱՊԻՄՇ ԺԻՆՈՎՂ ՇՐԻՄՆ ԲՎՇ-
ԿՈՂՎՈՒ ԴՎՈ ՁՈՒԺՎՈՄԻՆ ՆՂՇ-Ղ ՆՇՄ-
ԵՆ ԴՐՎՈՎՈՇՇ ԻՂՁՆՇՂՂ ՆՇՐՇԿՇ ԲՈՂԻ-

ԱՅՐԿԻՆԻ, ԱՅԻՏԻՎՈՐԻ, ՈՇԿՈՅԸ. ԶՅՈՒ-
ԲՈՒԿԸ ԶՈՒՐԱՅՏԸ ԱՅԻՆԻՎՈՐ՝ ԶՈՓԱԿԸ
“ԲՐԱԿԻՆԸ” ԾԸ “ԲՈՒՄ, ԲՈՒՄ!” ՄԻՔԵՐԸ.
ԿԵՐԻՆ ԶՈՒՐԱԾԸ, ՂԵՐԵՆԸ ԱՅԻՆԻՎՈՐ,
ՂԵՐԱԿԸ ՂԱՅԻ, ԶՈՒՆԿԸ ԵՐԵ ՂՐԱ,
ԵՐԵ ՇՐԱ, ԱՅՈՒ. “ԿԵՐ, ԿԵՐ!” ԿԵՐԵՆԻ.
ԶՈՂԵՐԱԿԸ. ԲՈՒՐԱ ՎՈՒՆԵՆԸ ՈՒՐԱԿԻ
ՈՒ ԶՈՂԱԿԸ, ՂԵՐ ԿՈՂԵՐՈՂ, ԿԸՇ ՄԵՐԻ
ՎՈՒՆԵՐԱՎՈՐԸ.

ՂԵՐԵՐԱՅԸ. ԿԵՐԱՎՈՐ ԶՈՒՐԱՅԸ ՂԵ-
ՐԱԿԸ ԵՐԱՈՒՆԸ. ՎՈՒՆԵՐԱՎՈՐ ԾԸ ԵՐ
ՈՒՐԱՅԻՎՈՐ ԵՐԵՐԱՅԻՆ ԿՈՒՐԱՅԸ ԾԸ-
ԱՅՐԿԻՆ ՈՒՐԱՅԸ. ԾՈՒՆԵՐԱՅԸ ԿԵՐԱՅԻ
ԵՐԵՐԱՅԸ ԱՅՐԱԿԸ... ԲՈՒՆԸՐԱԾԸ ՂԵ-
ՐԱԾԸ ԶՈՒՐ ԱՅԸ ՂԵՐԱՎՈՐԱՎՈՐԸ. ՂԵՐԸ
ԲՈՒՐԱ, ՄԵՐԱՅՈՐԱ ՂԵՐԱ ՂԵՐԱ,
ՂԵՐԱՅԸ ԶՈՒՆԿԸ, ԵՐԱՅԸ ԵՐԱՅԸ
ԾԸ ԵՐԱՅԸՐԱՅԸ. ԶՈՒՆ ԿՈՒՆԸ ՂԵՐԱՅԸ-
ՎՈՒՆԸՐԱԾԸ ԵՐԱՅԸ ԵՐԱՅԸ ԵՐԱՅԸ
ԾԸՐԱՅԸՐԱՅԸ ՎՈՒՆԸ. ԶՈՂ ՂԵՐԱ ՂԵՐԱ
ՂԵՐԱ. ԿԵՐԱՅԸՐԱՅԸ ԿԵՐԱՅԸՐԱՅԸ. ՂԵՐ
ԶՈՒՐԱՅԸ ԵՐԱՅԸ ԶՈՒՐԱՅԸ ԶՈՒՐԱՅԸ
ԾԸ ԵՐԱՅԸ ԵՐԱՅԸ ՂԵՐԱՅԸՐԱՅԸ.

ԴՋ.ԿԻՆ ՄԻԿԵՆԻ ԵՒԴԻՍ. ԶԵԿՈՒՆ ԴՆԾԵ ԿՇ-
 ՎՇԾԻՐԵԱՌԵՒԻՈՒՄԻՆ ԶՅԱԲԵՆԿԻ ԾԵ ՅՄԻՋ-
 ԵՂՈՇԵ ԵՆԵՆԵԱՌԿԻՆ. ԴՅԻՆ ԴՄԻԿԾՈՒ ԲԵ-
 ԶԱՎՈՒՄԵՐԻՎՈՒՄԻՎՈ. ՎՇԽՈՒՆԵՐԵՒ, ԵՆ-
 ԵՆԿԻՄԻ ՅՄԵՆԵՐԾԵՒԻ ԿԵՈՒՆ; ԸՈՇԵՆԾ
 ԵՎՈՒՎԾԵ ԱԻՆԵՒՎԵ ԸԵՒԿԻՆ ՓՆԿԵՆ ԾԵ
 ԵՆԾԵՐԵՆ ԵՒԿԾՅՎՈՇԵ ԵՆԿԵՆԵՐԵՆԾ
 ԱՇԻՆԵՆ ՄՇԵԿՈՒՆ.

[illegible]

ՅՈՒՐԵՆԿՈՒԹՅՈՒՆԸ ԿՐԻՄԻՆԱԼ ՅՈՒՐԵՎԵՆ-
ԿՆԵԾՈՒ ԾՈՐՇՆԻՄԱՆ ՄԻՆԵՐԻՈՒ ԱՌԵՆԻ ԾՆ
ՂԵՂԵՐԵՐ ԴՅՈՒՆԻՄ. ԾՈՐՇՆԻՄՈՒ ՂԵՆԴՈՒՆԵԾ
ԾՆ ԴԽՈՒՆ ԲՆԴՈՒՆ ԾՆԴՈՒՆԿՈՒՄ ԱՌԵՆԻԾՆԱ-
ԸՈՒՄՈՒՆ ԳՈՒՄԱՐԸ, ԴՈՒՄՈՒ ԳՈՒՄՈՒՆԾՆ:
ԴՆԻՄՈՒ, ԾՈՐՇՆԻ, ԱՌԱ ԾՆՂԵՐԻՈՒՆ ԳՆՂ
ԲՐՈՒՄԻՆԱԸ! ԾՈՐՇՈՒ ԲՆԵՐՈՒ ԳՈՒՄՈՒՆԾՆ ՎԴՆ-
ՂԵՐԻՈՒՄՈՒ ԾՆ ԲՐՈՒՄԾՆԱՅԻՄՈՒՆ ԻԵՐՈՒՆԻՆ.

ԴՆԻՄՈՒ, ԱՌԱ ԾՆՂԵՐԻՈՒՆ ԾՈՐՇՆԻՄՈՒ ԾՆ
ԱՌԵՐՈՒՆ ՆԵՐՆԵՐՈՒ ԻՐՈՒՄՈՒՆ ԵՐՈՒՆ! ԾՆՎՈՒՆ-
ԾՆՆ. ՅՈՒՐԵՆԿՈՒԹՅՈՒՆ ԳՈՒՄԱՐԻՄԵՐԸ ԸՐԵՐԻՈՒՆ
ԾՆ ՄԻՆԵՐՈՒՆ ՎՈՒՆԻՄ. ԴՈՒՄՈՒՆ ՓՆԵՐՈՒՄ-
ՆԻՈՒ ԴՆԾՈՒՄԻՈՒՄՈՒ ԱՌԵՆԻՆ ԴՈՒՆ ԳՈՒՄՈՒՆ-
ՈՒՄՈՒ. ԵՐՈՒՄՈՒՆ ԸՐԵՐԻՈՒՄՈՒ ԵՐՈՒՄՈՒՆ ԴՈՒՄՈՒ
ԾՈՒՄՈՒ ԻՈՒՄՈՒՆ ԾՆ ԴՈՒՄՈՒ ՄԻՈՒՆ ԴՆԻՈՒՆ
ԾՆ. ԴԽՈՒՆ ՄՆԵՐԻՈՒՆ ԻՈՒՄՈՒՆՆԸ ՎՆԵՐԻՈՒՆ
ԳՈՒՄՈՒՄՈՒ ՄԻՆ, ԵՐՈՒՄՈՒՆ ԲՆՂԵՐԸ ԾՆ
ԵՐՈՒՄՈՒՆՆԸ ԾՆՈՒՄՈՒ. ՓՈՒՄՈՒՆ ՄԻՈՒՆ.
ՅՈՒՐԵՆԿՈՒՆ ՆԻՈՒՆ ԴՆԻՈՒՆ ԾՆ ԾՆՈՒՄՈՒ
ԴՆԻՈՒՆ “ՎՈՒՄՈՒՆ”. ԸՈՒՄՈՒ ԲՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒ-
ԾՈՒՄՈՒ ԸՆ ԲՆԵՐԻՈՒՆ ԾՆԻՈՒՄՈՒ, ԴՈՒՄՈՒ ԴՈՒՆ
ՎՈՒՄՈՒՆ, ԲՈՒՄՈՒՆ-ԴՆԻՂԾՈՒՄՈՒՄՈՒՆ,
ԴՆՂՆ ՄՆԵՐԻՈՒՆ ԴՆԻՈՒՄՈՒ.

ձ՜՜՜ Զ՜՜՜՜՜՜՜՜՜; Կ՜՜՜ Դ՜՜՜՜, Ի՜՜՜՜՜ ծ՜՜՜՜՜
Ն՜՜՜՜՜՜՜ Ե՜՜՜՜՜՜՜՜՜՜՜ Դ՜՜՜՜՜՜՜՜՜՜՜ Կ՜՜՜՜՜
Մ՜՜՜՜՜. Ծ՜՜՜՜՜՜՜՜՜, Ծ՜՜՜՜՜՜՜՜՜՜՜՜՜. Է՜՜՜՜-
Ո՜՜՜՜՜՜՜ Դ՜՜՜՜՜՜՜՜՜՜՜ Կ՜՜՜՜՜՜՜. Ի՜՜ Դ՜՜-
Բ՜՜ Ծ՜՜՜՜՜՜՜՜՜ Դ՜՜՜՜՜՜ Կ՜՜՜՜՜՜՜՜՜,
Ո՜՜՜ Ը՜՜՜՜՜՜՜՜՜?

Ը՜՜՜՜՜ Է՜՜՜՜ Զ՜՜՜՜՜՜՜՜՜՜՜ Զ՜՜՜՜՜՜՜-
ձ՜՜. Ծ՜՜՜՜՜՜՜՜՜ Է՜՜՜՜՜ Դ՜՜՜՜՜՜. Ձ՜՜՜ Դ՜՜-
Կ՜՜՜՜՜՜՜՜՜. Ն՜՜՜՜՜՜՜. Դ՜՜՜՜՜՜՜՜՜՜՜՜՜
՜՜՜ Զ՜՜՜՜՜՜՜ Ի՜՜՜՜՜՜.

- Ե՜՜՜ Է՜՜՜, Ն՜՜՜՜՜? Բ՜՜՜ Դ՜՜՜՜՜՜՜, Ն՜՜՜՜
Ծ՜՜՜՜՜ Ը՜՜՜՜՜՜՜՜. Ի՜՜՜՜՜ Ծ՜՜ Զ՜՜՜՜՜ Կ՜՜-
Ի՜՜՜՜՜՜՜՜ Ծ՜՜՜՜՜՜՜՜՜... Ը՜՜՜՜՜՜՜ Է՜՜՜՜՜?
- Զ՜՜՜՜՜՜՜՜՜.

- Ը՜՜՜՜՜՜՜ Կ՜՜՜, - Կ՜՜՜՜՜՜՜՜՜՜՜ Ձ՜՜.

Զ՜՜՜՜՜՜՜՜՜ Ծ՜՜՜՜՜... Բ՜՜՜՜ Կ՜՜՜ Ն՜՜՜՜-
Է՜՜՜՜, Կ՜՜՜ Ն՜՜՜՜՜՜՜՜՜, Կ՜՜՜ Դ՜՜՜՜ Կ՜՜՜՜՜
Ի՜՜՜՜՜՜՜, Ի՜՜՜՜ Ծ՜՜՜՜՜՜՜՜՜ Ի՜՜՜՜՜՜՜՜՜
Ի՜՜՜՜՜՜՜՜՜, Ծ՜՜՜՜՜՜՜՜՜ Կ՜՜՜՜՜՜ Դ՜՜՜՜՜-
Ն՜՜՜.

Ի՜՜՜՜՜՜՜ Ո՜՜՜՜՜՜՜ Զ՜՜՜՜՜՜՜՜. Կ՜՜ Կ՜՜՜՜՜?
Բ՜՜՜՜ Ն՜՜՜՜՜՜՜ Զ՜՜՜՜՜ Զ՜՜՜՜՜ Ձ՜՜՜ Զ՜՜՜՜՜՜՜-
՜՜! Ի՜՜՜՜՜՜՜ Ծ՜՜՜՜՜՜՜՜ Ձ՜՜ Ը՜՜՜՜՜՜՜՜?

**Ի՞նչ ծոյն ՀԱՇՔՆԵՍ, ԳՄԻՈՒՅՈՒՆՆԵՐ-
ԵՆ ԻՂԻՑ ԲԱՊԴՆԱՅ ԽԻՆԵԼԻՓԱԾ՝, ԾՆ ԱՆ
ԳՕԳՆԴՈՒՅԸ, ԱՌԻ ԳՐԱԿՈՒ ԾՈՒՆ ԾՆ-
ԳՈՎԵՐՃԱԾԵՆ ԵՆԳՏԵՆԳՕ՝!**

1

ԶԱՌԵՆ ՈՐՇԱՐԻ ԾԵՆԾՈՒԹՅԱՆ ԿԻՆԵՆ,
 ՇՈՐԻՆ ԴԻՄԻՏՐԻԹԵՆ; ԴՇԿԻԾՈՒ ԵՄԻՆԵՆ ԾՇ
 ԲԻԳՂԵՆԾ ՅԻՄԻՂՇՈՒԹՅԱՆ. ԱԽԵՂՇ ԾՇ-
 ՊՐԳՈ., ԶԻՄԻՂՇՈՒ ԲՐԻՄԻ. ԲՐՈՒՄԵՆ ԴԳՈՆ
 ԴՅ. ԾՈՐԵ ԴՇԱԽԵՂՇ. ԿԻՆԵՆԾ ԵՂԵՆԾ ՊՐԻՇ
 ԳՇԵՆԵՐԻ. ԿԻՆԵՆ ԴՇՂՇ ՈՒՈՒՆՇՈՒ ԿԻՈՒ ԳՇ-
 ԵՆ; ԱՂՈՒՓ-ԱՂՈՒՓՇԾ ԴԵՄՈՒԾԻՔ ԻՄԵՂՂ,
 ՅՇՅԻՂՂ; ԳԻՄԵ-ԲԻՄԵՆ ԴԵՈՒԾՇ; ՆՈՒՂԻ
 ԶՈՒԹՈՒԾԻՔ ԾՇ ՆՈՒՂԻ ԶԻԾՈՒԾԻՔ, ԶԻՄ-
 ԵՐԾՈՒԾԻՔ ՅԻՄԵՂՂԵՆՇԱԽԵՆ ԵՇԵԿԾՈՒ.
 ԾՈՇՇՅ. ԴՇՅՇՓԿՈՒԵՄԵՆ ԾՇ ԶԻՈՒԵԿՇ: ԵՇ-
 ՅԻՄԻՇ ՇՅ. ԾԿՈՒ ԵՇԿՈՒՄԵՆ, ԻՄԻՂԻ ԶԲԵՂԻ
 ԵՇՐԻՄՅԵՆ ԾՇԴԻՄԿԵՆ, ՇՂԻՈՒ-ՂՂԻՈՒ ԱԽԵՆԵՆ
 ԴԻՄՏԻՄՈՒԹՅԱՆ.

16. ԴՊԱ. ԱՏԿԵՆՆԻԿԻՄԵՆ ԴՇՓԱՌԷՄԵՆԻՎՇ
 ԾՈՇԽԻՄԵՆՆԵՐԻ, ԾՈՇՆԻՄԻ ԼԲԱՅԷԾՇ,

ԱՂԱՋԱԼ ԵԿԻԾՄԵՆ ԽԴԻՓԿԱՎԾՆ. ԶԱՆ-
ԿԻՔԵԾՆ ՂԽԱԼ ՓՐԱՌԱՆՆ ԾՆ ՂՇԱՅՎՈՅԻ-
ԾՂՈՇՆ.

ԻՄԻՔ ԽՄԻՈՒ ԴՊՈ. ԾՂԵՇՆԻՎՂ, ՂԽԱՅՆ-
ԽԻՓԱՆԻ ԶԻՔՎՈՎՂՈՒ ՇԱՌԱՅԻՆ. ԴՅԱ-
ՔԻՔ ԴԾՂՇ ԵՇՅԻ ԱՌՅ ՈՒՔԻ ՅԻՊՈՅԶՈՅԻՆ
ԾՆ ՇՐՈՒՔՐՈՅԵՂՈՅԻՆ ՇԽՂԻ.

ՈՅՇՂՎ, ՓՈՂՈՒՇ ԸՂՆ ՏՂՇՅ, ՂԴԻՇՆՇ
ԱՌՓՅՇ. ԴՅՂՆ ԷՅՇՅ ԾՇՇՇՇՇ ԶԱՂՎՂ ԾՇ
ԿԵԾՂՎՂ, ԷՂՆ ՓՐԱՌՆԻՎՅՇ ԾՇ ԶՇՇՇՇՇ-
ԴՅՅՇ ԿՇԿԵՇՆ ԾՇՇՇՇՇ, ՎՈՆԻ ՂՇՂԽԱՔՇ
ԵՇՅՇՇՇ ՎՇՇՇՇՇ. ԾՇՇՇՇՇՇ ՂԽԱՂ
ԿԻ ՇԱՌՂԿԻՔՂՇ ԾՇ ՔՇՂՇՇ. ԴՇՂՅ! ԶԻ
ՂՂԻ ՂՇՂՇՇՇ. ԾՇՇՇՇՇ ԶՂՈՒՇՇ-
ԾՇ, ԴՇՇՇՇՇ, ԱՇՂՂԻ ԾՇ ԵՂՇՇՇՇ
ԿԵՇՇ ԵՐՈՅԻՎԾՇ ՎՇՇՇՇՇ. ՇԽՂՎՂՆ
ՈՅԿՇՇՇՇ ՂՇՅԱՔՇ ՇՇՇՇՇՇՇ
ՎՂՇ, ԽՂՇ ԻՈՔՂ ԿՇՇԱՂՎՂ ՇՂԿԵՇՇ.
“ՂՇՈՅՇՇՇՇ” ԾՇՇՇՇ ԾՇ ԵՇՇ-
ՇՇՇՇ ՔԻՈՇՇՇՇ. ՂՇՅԱՂԻՇՇ ԾՇՇ-
ԻՇՇ ՈՅԿՇ. ԵՇՇՇՇ ԾՇՇՇՇՇ ԸՇ-
ՇՈՎԾՇ ՇՇՂՅՇՇ, ՔՇՅԱՔՂԻՇՇ ԷՈՇ-
ԶԻ, ԶՇՂԿՇՇ ՂՇՇ ԵՇՇՇՇՇ ԶԱՔՇՂՇ

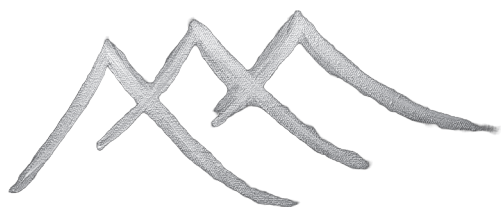
ՄԻ. ԾՆՆԵՐԻՆՈՒԹՅՈՒՆ ԾՆ ՂԱՆԴԱԿԱԾՈՒԹՅՈՒՆ. ԶՈՒ
ԶԱՆԿԻԾՈՒ, ԲՆԵՅՈՒ ԾՆԻՆՅՈՒՆ, ԺԱՅՆԵՐԸ
ՄԻՆԻՄԻՄԱԿԱՆԻՆ ԶԱՆԴԱԿԱՆՈՒՆ ԶԱՆԿԱԿԱ
ՆԻՆՆԵՐԸ ԲՆԵՐԵՆՈՒ ԾՆ ՂԱՆԴԱԿԱՆՈՒ. ԾՆԵՐ
ՎԻՆՈՒ. ԵՆԵՆԻՆ ԴՈՒՄԻՆ ԾՆ ՂԱՆԴԱԿԱ
ԲՈՒՆ ԲՈՒՄՈՒ. ԴՆԵՆՈՒ! ԵՆԵՐ ԵՆԵՐԸ ԴՆԵՐ
ԾՆԵՐ, ԶԱՆԴԱԿԱ ԿԱՆՈՒ ԴՆԵՐԻՆՈՒ ԶՈՒ,
ԵՆԴԱՆԵՐԸ! ՂԱՆԿԱ ԿԱՆԿԱԿԱՆՈՒ, ԴՆ ԿԱՆ
ԿԱՆՈՒՄՈՒ, ԿԱՆԿԱՆՈՒՆ, ԶՈՒ ԴՆԵՐ, ԾՆ
ԿԱՆ. ԲՆԵՐԸ ԾՆ ՂԱՆԴԱԿԱՆ. ՄՈՒՄ.
ԿԱՆԿԱՆ ԾՆ ՂԱՆԴԱԿԱ. ԶՈՒ ԾՆԵՐԻՆ ԲՈՒՄՈՒ.
ԴՆԵՐ ԶՈՒԴԱՆԵՐ. ԶՆԸ ԶՈՒ ԿԱՆԵՐ
ԶՈՒԾԱՆ ԴՆԸ, ԴՆԸ ԾՆ ՂԱՆԿԱ ԶՈՒ
ԿԱՆԸ, ԾՆԵՐԻՆ ԾՆ ՄՈՒՄԸ ԲՈՒՄՈՒ,
ԶԱՆԸ ԾՆ ԿԱՆԸ, ԾՆԵՐԸ ԲՈՒՄՈՒ
ԵՆ ԿԱՆԸ, ԶԱՆԴԱԿԱ ԶՈՒԴԱՆ ԾՆԸ
ԶԱՆԸ ԿԱՆԸ, ԾՆԵՐԻՆ ԴՆԸ ԴՆԸ
ԶԱՆ. ԴՆԸ ԿԱՆԸ ԾՆ, ԴՆ ԴՆԸ, ԴՆ ԾՆ
ԶՈՒՄԸ ԿԱՆԸ, ԴՆ ՄՈՒՄԸ ԶՈՒՄՈՒ ԵՆ
ԴՆԸ ԲՈՒՄՈՒ?

ქართული ანბანი

1	2	3	4	5
Ⴀ	Ⴁ	Ⴂ	a	1
Ⴃ	Ⴄ	Ⴄ	b	2
Ⴄ	Ⴌ	Ⴌ	g	3
Ⴍ	Ⴅ	Ⴅ	d	4
Ⴆ	Ⴇ	Ⴇ	e	5
Ⴈ	Ⴉ	Ⴉ	v	6
Ⴊ	Ⴋ	Ⴋ	z	7
Ⴌ	Ⴍ	Ⴎ	ej	8
Ⴏ	Ⴐ	Ⴐ	t ^h	9
Ⴑ	Ⴒ	Ⴒ	i	10
Ⴓ	Ⴔ	Ⴔ	k'	20
Ⴕ	Ⴖ	Ⴗ	l	30
Ⴘ	Ⴙ	Ⴚ	m	40
Ⴛ	Ⴜ	Ⴝ	n	50
Ⴞ	Ⴟ	Ⴟ	j	60
Ⴍ	Ⴀ	Ⴁ	o	70
Ⴃ	Ⴄ	Ⴄ	p'	80
Ⴌ	Ⴅ	Ⴅ	ž	90
Ⴆ	Ⴇ	Ⴇ	r	100

1	2	3	4	5
Ⴀ	Ⴁ	Ⴂ	s	200
Ⴃ	Ⴄ	Ⴄ	t'	300
Ⴌ	Ⴅ	Ⴅ	y	
Ⴍ	Ⴆ	Ⴆ	wi	400
Ⴇ	Ⴈ	Ⴈ	p ^h	500
Ⴉ	Ⴊ	Ⴊ	k ^h	600
Ⴋ	Ⴌ	Ⴌ	ŕ	700
Ⴍ	Ⴎ	Ⴎ	q'	800
Ⴏ	Ⴐ	Ⴐ	š	900
Ⴑ	Ⴒ	Ⴒ	č	1000
Ⴓ	Ⴔ	Ⴔ	c	2000
Ⴕ	Ⴖ	Ⴖ	ž	3000
Ⴗ	Ⴘ	Ⴘ	c'	4000
Ⴙ	Ⴚ	Ⴚ	č'	5000
Ⴛ	Ⴜ	Ⴜ	x	6000
Ⴝ	Ⴞ	Ⴞ	q ^h	7000
Ⴟ	Ⴀ	Ⴀ	ž	8000
Ⴁ	Ⴂ	Ⴂ	h	9000
Ⴃ	Ⴄ	Ⴄ	l	10000

1. მრგვლოვანი; 2. ნუსხური; 3. მხედრული; 4. საერთაშორისო ტრანსკრიფცია; 5. ქართული გრაფიკათა რიცხვითი მნიშვნელობები.

შკლის ნუკრის ნაამბობი

I

ჯანა ვარ, ობოლი. ბედმა დამიბრყვა: ცუდ დროს დავობლდი; ტანზედ მაცვია პატარა, მოკლებენვიანი, თეთრის თვლებით მონინწკლული თხელი ქათიბი. ჯერ რქები და კბილები არ ამომსვლია, ჩლიქებიც არ გამმაგრებია.

გზადაკარგული დავდივარ. აი დახედეთ ჩემს სისხლიან ფეხსა, – ეს წყლის დასაღევად რომ ჩავედი ხევში, მაშინ ვიტკინე... გული მინუხს... გული... საბრალო დედაჩემი! მანამ დედა მყვანდა ცოცხალი, სულ ალერსში ვყვანდი: ძუძუს მანოებდა, მიალერსებდა, მაფრთხილებდა. რაღა მეშველება მე საბრალოს ეხლა! ძუძუს აღარა ვწოვ, მხოლოდ ბალახის ნამსა ვსუტავ დილით და საღამოთი, როდესაც ნამია, და რძის ნდომას იმითი ვიკლავ. უპატრონო რომ ვარ, სულ მეშინიან, ვკანკალებ, მუდამ დღე სიკვდილს ველი, გზაა-

რეული დავეხეტები... ღმერთო, რამდენი მტერი გვყავს!

წელან ველის პირად გავედი დაღონებული... იქით-აქეთ თვალს ვავლებდი. უცებ ჩემს თავზედ ჭექა გაისმა. ავიხედე მაღლა: მხრებ-შეკუმშული, ნისკარტდაღებული, უზარმაზარი ლეგა ფრინველი მოდიოდა პირდაპირ ჩემკენ. მე, შეშინებული, ტყეში გადავხტი. წამოვიდა ის წყეული ფრინველი, ტანი ველარ შეიმაგრა და ჩემს ნადგომ ადგილს დაეცა. ჟრუანტელი მივლის, როდესაც იმისი მოკაკული ნისკარტი და ალმასივით ბრჭყალები მაგონდება. პირდაპირ მოვიდა და, იქ რომ არ დავხვდი, ბალახებზედა და მაყლოვანზედ მხრებით ტყლაშუნი გაადინა. მიავლ-მოავლო საზარელი ყვითელი თვალები, ეწყინა ჩემი გაქცევა, აინია, ძლივს განთავისუფლდა, კინალამ მაყვლებში ჩაება. მე ერთს ხეს ვეფარე და იქიდან გულის ფანცქალით ცალის თვალთ გავეყურებდი.

გენაცვალე, ტყეო! შენ ბევრს მშველი, თორემ აქამდის ჩემის ქათიბის ბენვიც არ იქნებოდა! გული მეუბნება, რომ მტრის მსხვერპლად გავხდები. ჯერ მე გამოუცდელი ვარ, მხოლოდ ერთი კვირა ვიყავი დედასთან. ის მასწავლიდა, ვინ იყო ჩემი მტერი და ვინ მოკეთე. ეხლა ვინლა მასწავლის? სულ შამბში ვწვები, ვიმალები, მუმლისა და კოლოებისაგან მოსვენება აღარა მაქვს. დედასთან კარგად ვცხოვრობდი, თავისუფლად ვსუნთქავდი...

მე და დედაჩემი, აგერ ტყიანი სერი რომ წამოწოლილა და აქეთ-იქით ხეები ჩაუდის, იქ ვცხოვ-

რობდით, მუდამ დაჩრდილულნი გაბურულის ტყით; უხვედრი იყო ჩვენი ბინა. დედაჩემი დაწვებოდა ხოლმე გორაკზე, მე გვერდით მოვუწვებოდი. სამივე მხრიდან ხეები გვეფარა, მეოთხეს თვითონ გაიყურებოდა. ხანდახან ყურებს დააცქევტდა, მე შევყურებდი და ვბაძავდი იმის ქცევას, ჩემს პატარა ყურებსაც ავცქევტდი. სამჯერ უჩვეულებრიო ხმაურობა შემოგვესმა: ის არა ჰგვანდა არც წყლის ჩხრიალს, რომელიც მუდამ მესმის, არც შაშვის ფაჩუნს, არც კოდალას რაკუნს, არც კიდევ ხმელის ხის წვერიდამ ჩამოვარდნილ ტოტის რახუნს და არც ნიავისაგან გაშრიალებულ ფოთლების ხმას... ეს შევნიშნე მე: რა წამს ამ უცხო ხმას გაიგონებდა დედაჩემი, ზე ნამოვარდებოდა და მეტყოდა: „შვილო! მომყე, მე მომყეო!..“ გაიქცეოდა და მეც მივხტოდი, რაც ძალი და ღონე მქონდა; არც ვიცოდი და არც მესმოდა, თუ ვის უფრთხოდა. ეხლა-კი ვიცი... ოჰ! რამდენი მტერი გვყავს! ოჰ, ადამიანო!.. რატომ არ გებრალეები მე, პატარა? რატომ არ მაძლევ თავისუფლებას, რომ გულდასვენებულმა თავისუფლად ვიარო, ვთელო ლამაზი მწვანე ბალახი, გადავდგე სერზედ და დავსტკბე სალამოს ნიავის სიოთი?!

ვერ გავცილებივარ ტყეს. თუ გავედი ველად, უნდა ტყის პირს არ მოვცილდე, – მაშინაც ნახევარი სიცოცხლე მაკლდება! სულ აქეთ-იქით უნდა ვიყურო, ვეფარო ხეებს, კლდეებს, ბალახებსა და კანკალით ვჭამო საჭმელი, შიშისაგან ზეზეურად უნდა დავდნე!.. რას გიშავებ, ადამიანო, მითხა-

რი, რას? რა დაგიშავა საბრალო დედაჩემმა, რა შეგისვა, რა შეგიჭამა, რომ მოჰკალი და უპატრონოდ დამაგდე, დამაობლე?! ოჰ, ადამიანებო! თქვენ ხერხსა და ღონეზე ხართ დაიმედებულნი და ჩვენი ჯავრი არა გაქვსთ... არა ჰგრძნობთ, რომ ჩვენც გვიყვარს თავისუფლება, არა ჰგრძნობთ თქვენის შეუბრალებელის გულით, რომ ჩვენც გვიყვარს სიცოცხლე, ბუნება: ფოთლის შრიალი, წყლის ჩქრიალი, რომელსაც სულგანაბული ეგრე ხშირად ყურს ვუგდებ ხოლმე, ბალახის ბიბინი და ტყის ცხოველებთან ერთად ნავარდობა... შენ-კი, ოჰ, ადამიანო!.. თვალეზდასისხლიანებული, გაფაციცებული დამეძებ მე და ჩემს ფერს სუსტსა და უპატრონოს ათასს სხვას... იარალი გაქვს, მოგვეპარები, მუხთლად გკვრავ ტყვიას და გამოგვასალმებ წუთისოფელს...

II

როგორ არ უნდა მეშინოდეს?.. ჯერ სულ ერთი კვირაა, რაც მე წუთისოფელს ვხედავ, და რამდენი შიში და ვაება გამოვიარე! გუშინნინ წვიმიანი დღე იყო. სიცოცხლითა და სიმშვენიერით აღსავსე დედაჩემი ნიფლის გვერდზედ იდგა და გემრიელად იცოხნებოდა... მეც გვერდით ვუდექი, მიხაროდა დედასთან დგომა, მტერი და სიკვდილი არც – კი მაგონდებოდა დედის იმედით. ხშირის ფოთლებიდან წვიმის ნამი კამკამით ჩამოდიოდა...

მე თავს ვუშვერდი, რომ სასიამოვნო წვეთებს გავგერილებინე.

– არ გიამა, შვილო? – მკითხავდა დედა.

მე თავს ვუქნევდი და ვხტოდი, ხან ძუძუებში ვბურჩქნიდი.

ჩვენს წინ ერთ ხმელ ხეს გარშემო კოდალა ევლებოდა და ისე მაგრა უკაკუნებდა, რომ მიკვირდა, – დედაჩემი ამოდენაა და არ შეუძლიან ეგრე ტყის გახმაურება, როგორც ამ პატარა ჩიტს მეთქი! უვლიდა გარშემო ხეს ფეხების ფხაკუნით და ხან ერთსა და ხან მეორე ადგილას ჩაჰკრავდა ნისკარტს... კოდალას ცელქობას მე სიხარულით შევყურებდი; უცებ „ჩხი!“ „ჩხი!“ მომესმა. მივიხედე გვერდზე: თავზედ ერთი ჩხიკვი გვევლებოდა. „თავი მომაფარეო, – მითხრა დედაჩემმა, – თორემ ჩხიკვი თვალებს დაგთხრისო!..“ მე თავი მოვაფარე. დედაჩემი იგერებდა თავით ამ საძაგელს. ჩხიკვი ჩემკენ იწევდა; ბევრი იცოდვილა, მერე დაგვანება თავი, თავმოკატუნებული წიფლის ტოტზე შესკუბდა და მოჰყვა კნავილს. იმისი ხმა სწორედ ჩემს ხმასა ჰგვანდა. დედას გაეცინა და მითხრა:

– დიდი ეშმაკი რამეა, შვილო, ეგ ჩხიკვი, გაუფრთხილდი!.. შენისთანა პატარა ნუკრებს ძლიერ ემტერება, შვილო... კრუსუნსა და კნავილს მოჰყვება და ახლო-მახლო რომ შენისთანა ბრიყვი და გამოუცდელი ნუკრი შეხვდეს, ბანს მისცემს, გადაეძრახნება, მაგასაც ის უნდა: მიახტება და თვალებს გამოსჩიჩქნის!..

მე ტანში ჟრუანტელმა დამიარა...

– ხმასაც არ გავცემ, დავემალები მაშინათვე!

– ჰო, ეგრე, ეგრე, შვილო! მანამ დედა ცოცხალი გყავს, ნუ შეგეშინდება; როცა მე აღარ გეყოლები, მაშინ სიფრთხილე გმართებს!

ოჰ, რამდენი გამოცდილება მაკლია ჯერ კიდევ მე, საცოდავსა!..

III

ერთხელ ძლიერ დაცხა. დედაჩემი საწოლიდამ ადგა და მითხრა, წყალზე წავიდეთო. წავედით, დავეყვით წვრილიანს სერს, ჩავიარეთ შამბზე და ჩავედით ხევში. ხევი ღრმა იყო, მზის სხივები ვერ ჩასწვდომოდა, აქეთ-იქით ნაპირებზე ხეები ერთმანერთზე გადაკვანძულიყო წვერებით. ხის ძირებზე, იქვე ხევის პირად, ჟოლის ფესვები იყო ამოსული, წითლად თავი დაეხარათ და გადმოჰყურებდნენ წყლის დენას. ცივი ანკარა ხევი მოჩუხჩუხებდა გალიზულს ქვებზე, ერთის კლდიდან მეორეზე გადადიოდა და გუბდებოდა. დედაჩემი მივიდა და ჩადგა შიგ გუბებში. მე ძლივს დავდიოდი ქვებზე, ჩლიქები მტკიოდა.

– მოდი, შვილო, ჩადექ წყალში, საამურია სიცხეში წყალში დგომა.

მე მივედი და კრძალვით ჩავსდგი ჯერ ერთი ფეხი; წყალი საშინლად ცივი იყო და გადმოვხტი ისევ უკან.

– ცივია, არ შემიძლიან დგომა.

– არაფერი გიშავს, უნდა ეხლავე შეეჩვიო, შვილო!

ცოტახანი დავდექი წყალში და მერე გამოვბრუნდით უკან. ჩვენს ზევით ნაკაფიანებში ხმაურობა ისმოდა.

ეგ საშიში ხალხი არ არის, მითხრა დედამ. ერთი დედაკაცი და პატარა ბაღლია. ჩვენი მტერი ეგრე არა ყვირის. ჩვენ მაინც სიფრთხილე გვმართებს: ისე წვრილიანზე ავიაროთ, ველის პირად ნუ გამოვჩნდებით, ნუ დავენახვებით.

დედაჩემი წინ წავიდა. მე გულმა არ მომითმინა და გავხედე; ტანი დავმალე, მხოლოდ თავი გამოვაჩინე. ამ დროს ქვეიდან ხმა მომესმა: „ვაი, ვაი, დედილო, მგელი, დედილოჯან, მგელი!“

– ნუ გეშინიან, შვილო, გენაცვალე. აბა სად არის, დამანახვეო? – ჰკითხავდა დედა. – აგე, ყურები არ გადმოუცქვეტია, ადამიანო, ტყიდან! – თვალცრემლიანი უჩვენებდა ბავშვი თითით ჩემზე.

– უი, შენ კი გენაცვალოს დედა, მგელი-კი არ არის, შვლის ნუკრია, შვილო! ქა, რა ლამაზია!

– დავიჭიროთ, შენი ჭირიმეო, – ეუბნებოდა პატარა დედას და თან მოუთმენლად ემზადებოდა ჩემკენ გამოსაქცევად.

– არა, გენაცვალოს დედა, ცოდოა, შვილო, როგორ იქნება, განა მაგას არა ჰყავს დედა! ხომ უნდა იტიროს იმან თავის შვილზე!

მე სულგანაბული ყურს ვუგდებდი და მიაბა, რომ გავიგონე ერთადერთი სიტყვა ჩვენის შე-

ბრალეობისა. მე კიდევ მინდოდა ყური მეგდო, მაგრამ დედაჩემი დაბრუნებულიყო, მოირბინა და მითხრა:

– ჰაი, შე ბრიყვო, გჯერა, რასაც ეგენი ამბობენ?! რას უყურებ იქა? ნავიდეთ ჩქარა, მომყე! ეგენი წავლენ, ასწავლიან მონადირეს ჩვენს ბინას და გამოგვასალმებენ სიცოცხლეს.

საბრალო დედაჩემი წინაღვე ჰგრძნობდა, რომ ისე იქნებოდა.

IV

შეკუნტრუშდა დედაჩემი, შევკუნტრუშდი მეც და გავსწიეთ ზეითკენ სკუპ-სკუპით. სულ ბოლო დროს მხოლოდ ეს-ლა გავიგონე: „უი, დედაც იქა ჰყოლიაო!“

შევუდექით შამბიანს, ბუერიანს გვერდობს, ბუერის ძირები ცივის წყაროებით იყო მორწყული. აქა-იქ ლაფზე ეტყობოდა ჩემსაებ პატარა ნუკრის ნაფეხურები. საშინლად ცხელოდა. ვწუხდით. დავწექით ბუერებში. იმისი განიერი ფოთლები არ გვაკარებდნენ მწვავე მზის სხივებს. უცებ გარშემო შემორტყმულ მთების წვერებიდან ამოცვივდნენ ღრუბლები, შეიყარნენ ერთად. ცამ დაიგრილა, იჭექა, ელვა გაიკლაკნა.

წვიმა სვეტ-სვეტად ჩამოდგა გაღმა სერებზე, მალე ჩვენს გარემემოც ხის ფოთლებსა და ნამეტნავად ბუერებზე დაიწყო ტლაშა-ტყლუში. ისეთი

ხმაურობა დადგა, თითქოს ტყე და მთა-ბარი იქცეოდა. ყველა სულდგმულმა ხმა გაკმინდა: ჩიტები ველარ ჰბედავდენ ჭიკჭიკს, ცელქობას... საძაგელი ჩხიკვი, რომელიც ისე მაშინებდა წინათ, ეხლა სრულებით არ მეჩვენა ისე საზარელი; დამჯდარიყო წიფლის შიმელაზე, მიეხუჭა თვალები და ნისკარტიდამ ცინგლი ჩამოსდიოდა, მხრები საცოდავად ჩამოეშვა. იმის ახლოს იჯდა გულწითელი ჩიტი, „წიფლის-ჩიტა“ უწყინარი, უვნებელი, ლაბუა. მშვენიერად მიეხუჭა თვალები! მოფრინდა „ნიპრანა“ და „წრიპ, წრიპ!“ შესძახა. ჩხიკვს შეეშინდა, გაახილა თვალები, გაუსკდა გული, მiasკდა ხან იქით, ხან აქეთ, უშნო „ჩხიი, ჩხის!“ ძახილით. მე გამეცინა. წინათ ყველაზედ ღონიერი ის მეგონა, ეხლა-კი გავიგე, რაც შვილი ბრძანებულა.

გადაიქუხა. ჩიტებმა მორთეს ერთხმად სიმღერა. ბალახებმა და ხის ფოთლებმა სიხარულის ცრემლს დაუწყეს ფრქვევა. დედაჩემს ნაწვიმზე სიარული უყვარდა... წავიდოდა ველად და მეც თან გამიყოლიებდა. ეხლაც წავედით, შევუდექით ველის პირებს, გავსწიეთ მთისკენ, ტკბილი ხმა ისმოდა სალამურისა. მთის ძირზე გაშლილიყო ცხვარი და ტკბილად სძოვდა ახლად დანამულს ბალახს. მზე გორის პირას იყო ჩამალული ნახევრამდე. იმისი მკრთალი სხივები მხოლოდ მთებისა და ტყის წვერებს ეთხოვებოდა.

გორის პირზე ზევით მხრივ იჯდა ნაბადნამოხვეული მეცხვარე და შეექცეოდა სალამურს. იმის გვერდით წამოყუნტებულიყო ბანჯღვლიანი, სა-

ზარელი შესახედავი ძალლი; ცოცხლად აყოლებდა თვალებს ცხვრის ფარას და ხანდახან აჩერდებოდა ალერსიანად თავის პატრონს.

– ცუდს ადგილას მოვედითო, – მითხრა დედაჩემმა, – მეცხვარე უიარაღოა, იმისი ნუ შეგეშინდება, მაგრამ ის ძალლი დაიყრის ჩვენს სუნს და იქნება გამოგვეკიდოსო. მობრუნდი უკან. თვალი გეჭიროს: თუ ჩვენსკენ გამოიქცა, მე დავენახები და შენ ბალახებში ჩაიმალეო. ჩვენს დანახვაზე ცხვარი ნაფრთხა და დაიწყო ჩვენკენ ყურება. მე ხშირსა და დაბერებულის არჯაკელის გროვაში ჩავიმალე და არ ვაშორებდი თვალს იმ კუდბუთქვა ძალლს... ცხვრის დაფრთხობა და ძალლის ნემუტუნი ერთი იყო. სცქვიტა ყურები და გამოეჩანა ჩემკენ...

მეცხვარემ დაგვცა კივილი. მე ავკანკალდი. დედაჩემს შეასწრო თვალი და გაეჩანა იმისკენ. დედაჩემი გასრიალდა და ერთს წამს დამეკარგა თვალიდამ. ცრემლი მომერია, გული მომიკვდა: ვაიმე, დედავ, თუ დაგიჭიროს მაგ წყეულმა! დიდი ხანი მესმოდა ბრაგა-ბრუგი და ხევიდამ ქვების ჩხრიალი.

ვაიმე თუ დაიჭირა დედაჩემი და თავის ალმასის კბილებით სწენს! დაბინდდა. მეცხვარემ მოუსტკინა ცხვარს და შეაყოლა ბინისაკენ. გულის ფანცქალით ვადევნებდი თვალს იმის მოძრაობას. სანყალს ცხვრებს სცემდა ზოგს დიდის კომბლით და ზოგს ქვებს ესროდა. ერთს პატარა ჩემოდენა ბატკანს მიაღრტყა ქვა, საბრალო წაიქცა და სა-

ცოდავად დაიწყო ფეხების ქნევა. მეცხვარე ავიდა ზევით და დაუწყო ძახილი „ყურშიას“. ცოტა ხანს შემდეგ, ცის ტატანზე დავინახე, რომ იმისი ყურშია, წითელ-ენაგადმოგდებული, ედგა პატრონს გვერდით.

მე მეშინოდა; ვინ იცის, ჩემის დედის სისხლით აქვს-მეთქი გამურული ლაშ-პირი. დაბნელდა, დაუკუნეთდა. ხმაურობა აღარსაიდამ ისმოდა. რა იქნა დედაჩემი? იქნება ველარ მიპოვოს, თუ ცოცხალია?

ცოტა ხანს შემდეგ ხავილი შემომესმა. დედაჩემის ხმასა გვანდა. მეც გავეხმაურე. საბრალო აფორთქლებული მოიჭრა ჩემთან.

– აქა ხარ, შვილო? ნუ გეშინიან, შენი დედა ცოცხალია. ძალლი და მგელი ვერაფერს დააკლებენ... ცოცხალი ხარო? – მკითხავდა.

– ცოცხალი ვარ, – ვუპასუხე მე.

მიაღერსა დედამ... ნეტა ვის შევსტირო, ვის შევებენო, ვინ არის ისეთი ძალუმი, რომ დედაჩემის თვალეებში ჩამახედოს, დამატკბოს იმისის ალერსით.

როგორ უნდა მოვინელო ეს ჯავრი? ნეტა სისხლის მსმელ მტერს მეც მოვეკალი! რისთვის დავრჩი მე ცოცხალი!?

წინა დღეს ცოცხალს, მშვენებით სავსეს ჩემს ნუგეშს შევსტროფოდი, და რა მომაგონებდა, თუ მეორე დღეს დამეკარგებოდა სამუდამოდ!

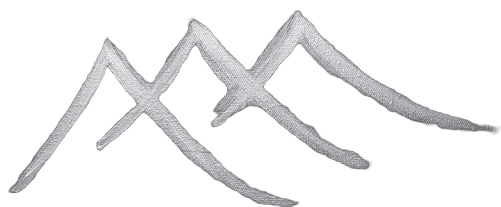
მთელი ღამე დავდიოდით ველზე, აღარ გვეშინოდა; გავედით სვილში და ტკბილად შევექცოდით. თენება დაიწყო, მივიქეცით ტყეში. წყეული იყოს იმ დღის გათენება. ველზედ სქლად იწვა ბალახი. ველში იდგა ორი-სამი ძირი ბალი; ჯგუფ-ჯგუფად ეხვეოდენ ჩიტები, შაშვები; ჟივილ-ხივილი ისმოდა; ზოგნი მოდიოდენ და ზოგნი მიდიოდენ, მიეზიდებოდენ შვილებისათვის საზრდოს. დედამ გამაფრთხილა და მითხრა: საშიშია ამ დროს სიარული, ჩვენი მტერი ნაწვიმზე დაგვეძებს, აქეთ-იქით თვალი გეჭიროსო.

ეს იყო უკანასკნელი გაფრთხილება დედიჩემისაგან, დედაჩემი სწუხდა, თითქოს სიკვდილსა ჰგრძნობდა. მოჰკვნეტდა ერთს ფოთოლს და გაუყურდებოდა.

ჩვენ ზევით იყო დგნალები, ერთმანერთზე მიწყობით ამოსული. იმათ წინ იდგა სამი თუ ოთხი შეკუმშული და აწურწუტებული არყი.

უცებ, როგორც ცის ქექამ, იგრიალა თოფმა. იმის ხმამ დაიარა მთები და კლდეები, ხის ფოთლებმა და მცენარეებმა კანკალი დაიწყეს, ბოლი გაერთხა ნამიანს ბალახზე. დედაჩემმა ერთი – კი ამოიკვნესა და წაიქცა. ვაიმე! მე იქვე გავისხიპე. დედაჩემი მიგორავდა, ვხედავდი, თავქვე და სისხლიანს კვალს სტოვებდა ბალახზე. არყების უკანიდამ გამოხტა ახალგაზრდა ბიჭი, ლეგა ჩოხის კალთები აეკვალთა. „გაუმარჯოსო!“ დაიძახა და

სასწრაფოს წკრიალით გამოეკიდა დედაჩემს უკან. სანყალი დედაჩემი ცდილობდა ადგომას, წამოიწევდა ხოლმე, მაგრამ ისევ ჩაიხვეოდა მუხლებში. დაეცემოდა და გაგორდებოდა. მე მოვკვდი, ტანში დავიშალე, როდესაც შეჩვენებულმა მონადირემ ამოიძრო პრიალა ხანჯალი და გამოუსო დედას ყელში. სისხლმა იფეთქა და გადაერწყია ხეებზე. ვაჰმე! სულ ცხადად ვხედავდი, მაგრამ რითი ვუშველიდი მე, საცოდავი?! აგერ ძუძუებზე, იმ ძუძუებზედ, რომლებსაც მე ვწოვდი, დაუსო ხანჯალი და გამოშეშხა. შეიძო კისერზედ და გასწია. მე დავიწყე ტირილი. გული შემინუხდა. მას აქეთ ცოცხალ-მკვდარი ვარ; ვტირი და ეს არის ჩემი ნუგეში; დავდივარ და შევსტირი ხეებს, მთასა და კლდეებს, დავსტირი წყალსა და ბალახს, მაგრამ ჩემთვის დედა არა ჩნდება, დედაჩემს ველარა ვხედავ, ვარ ობოლი და, ვინ იცის, ვინ დამეპატრონება, ვინ შეიღებავს ჩემის სისხლით ხელებს?!

El cuento del corcino

I

• Qué pequeño y vulnerable soy! El destino me jugó una mala pasada: me quedé huérfano antes de tiempo. Mi pelaje es corto y escaso, una fina capa de fieltro salpicada de manchas blancas, parecidas a las pequeñas perlas. Mis cuernos y mis dientes aún no han crecido, y mis pezuñas carecen de la fuerza necesaria para sostenirme en este mundo.

Voy errando, me perdí. Mira mi pata sangrante - fue al bajar al barranco a por agua, allí me herí... Me duele el corazón... Mi corazón... ¡Pobre madre! Mientras mi madre vivía, siempre me mimaba y me amamantaba acariciándome, me cuidaba. ¿Qué puedo hacer ahora? ¡Pobre de mí! Ya no me dan de mamar. Solo sorbo las gotas del rocío de la mañana y de la tarde. Si hay rocío, con él apago mi sed. No tengo ningún refugio, ni pasto, ni abrigo... Siempre ando asustado y tembloroso, esperando la muerte cada día.

Errante voy, me perdí... ¡Oh, Dios! ¡Cuántos enemigos tenemos! La otra vez, triste, me acerqué al valle a

dar un paseo. De repente, escuché un estruendo sobre mi cabeza, miré hacia arriba y vi un pájaro enorme, inmenso, con sus fuertes alas desplegadas y el pico abierto, lanzándose hacia mí en picado. Arrastrado por el pánico, volví corriendo hacia el bosque de inmediato. Aquel maldito pájaro, en su inercia no pudo contenerse y se adentró con sus alas encorvadas entre las zarzas y la paja donde esperaba darme caza. Aún me recorren escalofríos cuando recuerdo sus garras afiladas, en las que destellaban los rayos de sol. Con sus agudos ojos amarillos miró furioso a su alrededor, pero, al estar completamente enredado en las zarzas, no pudo elevarse. Yo estaba escondido tras un árbol, observándolo todo con el corazón acelerado.

¡Mi querido bosque! Me has ayudado muchas veces, de lo contrario no quedaría ni rastro de mi pelaje sobre la faz de la tierra.

Presiento que seré presa de algún enemigo. Soy tan joven... apenas una semana estuve junto a mi madre, que solía enseñarme a distinguir al enemigo del amigo. Ahora, ¿quién más podrá guiarme? Estoy escondiéndome todo el tiempo entre arbustos y matorrales y no hallo un instante de paz por culpa de los insectos y las plagas. Junto a mi madre vivía bien, respirando en paz y libertad...

Ella y yo vivíamos allí, sobre la colina boscosa que se extiende frente al escarpado desfiladero, en un denso y sombrío bosque. Nuestra morada permanecía inexplorada y desconocida. Mi madre se recostaba en un pequeño saliente y yo me acurrucaba a su lado. Nuestro remoto refugio, jamás hallado por nadie. Estábamos

protegidos por árboles por todos los lados excepto por uno, y ella siempre permanecía alerta, vigilando esa dirección. A veces torcía las atentas orejas y yo, observando, intentaba imitar aquel movimiento, hacía que mis pequeñas orejitas se movieran con el mismo delicado temblor. Recuerdo haber oído un ruido extraño repetidas veces. No era el murmullo del agua que siempre se oía en aquel lugar, ni el aleteo del tordo, ni el repicar del pájaro carpintero, ni el crujir de ramas desde las copas secas de los árboles, ni el susurro de las hojas con la brisa... Tan pronto como mi madre percibió aquel ruido extraño, se incorporó de un salto, apresurándome con urgencia: ‘¡Corcino, sígueme, sígueme!’. Ella corría y yo saltaba tras ella con todas mis fuerzas; entonces no sabía, y no entendía de quién huía, pero ahora... ahora lo sé... ¡Cuántos enemigos tenemos! Oh, hombre... ¿Por qué no tienes piedad de mí? Soy tan pequeño... ¿Por qué no me dejas en paz para que pueda caminar tranquilo, retozar sobre la hierba, otear desde la cima de una alta colina y disfrutar de la brisa de la tarde?!

Apenas puedo acercarme al límite del bosque. Si salgo al campo, tengo que mantenerme siempre cerca de él. ¡E incluso así no puedo estar tranquilo! Tengo que estar atento, mirar en todas las direcciones, escondido tras árboles, hierba y rocas, temblando al comer. Oye, ¿te hago algún daño? ¿Qué mal te hizo mi madre? ¿Acaso bebió o comió algo que te perteneciera? ¿Por qué la mataste, dejándome huérfano, sin protección ni cuidado alguno? ¡Oh, los hombres! Confían en su fuerza y en sus artimañas, y jamás se preocupan por nosotros... Nunca piensan que nosotros también amamos

la libertad; nunca piensan, con su corazón despiadado, que nosotros también amamos la vida y la naturaleza: el susurro de las hojas y el fluir del agua, que yo a menudo escucho asombrado, el oleaje de la hierba verde, saltando y jugando con otros animales en el bosque... ¡Y tú, oh, hombre! Con tus ojos llenos de sangre, estás siempre en busca de mí y de otros miles de seres como yo, débiles e indefensos... Tienes un arma y, acechando emboscado, disparas para arrebatarnos el último aliento de esta corta vida...

II

¿Cómo no voy a tener miedo? ¡Si vine hace apenas una semana a esta efímera vida, y ya he pasado por tantos apuros! Era un día lluvioso. Mi bella madre, llena de vida, estaba junto a un haya, rumiando con deleite. Yo estaba con ella, disfrutando de nuestra cercanía, sin pensar en la muerte ni en la hostilidad, completamente confiado. Las gotas de rocío tintineaban al caer de las hojas del árbol... Me exponía para refrescarme con esas agradables gotas de rocío.

— ¿No estás contento, pequeño? — Me preguntó mi madre.

Yo movía la cabeza, saltando de un lado a otro y acariciando sus ubres. Frente a nosotros había un árbol marchito sobre el cual un pájaro carpintero daba vueltas, picoteando tan fuerte que me preguntaba: ¡Mi madre es tan grande, y sin embargo no hace tanto ruido como hace este pequeño pájaro! Iba rodeando el árbol, arañándolo

con sus patas y picoteándolo con firmeza... Yo estaba tan contento, observando al travieso pájaro carpintero y de repente oí "chac, chac". Miré a mi alrededor y vi a una urraca que nos sobrevolaba. "Resguárdate tras de mí, no sea que la urraca te arranque los ojos... Así lo hice mientras mi madre se alejaba de aquella espantosa urraca, pero la urraca se me seguía acercando, aunque finalmente nos dejó. Se posó en una rama de haya y se puso a graznar. Su voz era muy parecida a la mía. Madre sonrió y me dijo:

– ¡Este pájaro es de lo más traicionero, ten cuidado! Es un gran enemigo de los corzos jóvenes... ¡Comienza a gimotear y chillar si ve un corcino como tú, lo imita y ataca, saltando sobre él para sacarle los ojos!

Escalofríos de miedo me recorrieron toda la piel...

– ¡No les haré caso nunca, siempre los esquivaré!

– ¡Sí, así me gusta, pequeño, ven por aquí! Mientras tengas a tu madre a tu lado, no tienes nada que temer, ¡pero si me pierdes, tendrás que ser muy cauteloso!

¡Oh, qué poca experiencia tengo, pobre de mí!

III

Era un día caluroso. Mi madre se levantó de su morada y me dijo que la siguiera a por agua. Bajamos por un estrecho sendero de la colina, pasando algunos arbustos hasta llegar al valle, que era tan profundo que los rayos del sol apenas podían alcanzarlo. Los árboles sobre ambas laderas del valle crecían entrelazados. En las raíces de los árboles, algunos brotes de frambuesa inclinaban

sus cabecitas rojas para observar el fluir del agua. El frío y cristalino arroyo resonaba sobre los guijarros, deslizándose de una roca a otra, formando una poza profunda. Madre se adentró en la poza. Yo apenas podía caminar sobre las rocas con mis doloridas pezuñas.

– Pequeño, ven y salta, es muy agradable estar a remojo en un día como este.

Me acerqué y tímidamente sumergí primero una pata, pero el agua estaba tan fría que me eché atrás.

– No puedo, es que está helada...

– No importa, salta y aguarda.

Me quedé quieto un momento y luego me retiré corriendo. Se escuchaba un ruido por encima de nosotros, en el claro.

– No hay peligro – me dijo mi madre –, hay una mujer y un niño pequeño. Nuestro enemigo no grita de esta manera. Pero, aun así, tenemos que permanecer alerta. Subamos por el sendero junto al valle para no ser descubiertos, es mejor que no nos volvamos a exponer.

Mi madre siguió; pero yo no pude evitar mirar atrás. Cubriéndome el cuerpo, dejaba ver solo mi cabeza. En ese momento se escuchó una voz desde abajo:

– ¡Oh, oh, mamá, un lobo, un lobo!

– No tengas miedo, cariño, ¿dónde está? Muéstrame – preguntó la madre.

– ¡Está allí, mira cómo ha levantado las orejas desde el bosque! – el niño, con lágrimas en los ojos, señaló hacia mí.

– Oh, querido, no es un lobo. ¡Es un corcino, hijo! Mira qué hermoso es.

– ¡Vamos a atraparlo, por favor! – El niño pequeño

suplicaba a su madre y estaba listo para correr detrás de mí.

– No, cariño, ¡qué lástima! ¿No crees que él también tendrá una madre? ¡Podría estar llorando por su bebé!

Yo escuchaba, conteniendo la respiración, y me complacía escuchar aquellas palabras de compasión hacia nosotros. Quería seguir escuchando un poco más, pero mi madre regresó y me reprochó:

– ¡Qué ingenuo e inocente eres, ¿te crees lo que dicen?! ¿Qué estás mirando? ¡Ven rápido y sígueme! Irán y les contarán a los cazadores sobre nuestro refugio y acabarán contigo.

Pobre Madre, ella presentía lo que se avecinaba.

IV

Mi madre empezó a brincar alegremente y yo la seguí; nos dirigíamos hacia la colina dando saltitos juguetones, uno tras otro. Les escuché decir: “¡Oh, su madre también está ahí!” Comenzamos a subir entre las zarzas por la pendiente. Las raíces de las zarzamoras estaban bien regadas por los fríos manantiales que bajaban por la ladera. A un lado, en el barro, se veía una pequeña huella de pezuña de otro corcino como yo. Hacía tanto calor que resultaba un fastidio. Decidimos tumbarnos sobre unos matorrales. Las anchas hojas nos protegían de los ardientes rayos del sol. De repente, unos nubarrones oscuros se agruparon, cubriendo las montañas. Se escuchó un retumbar y un trueno, y un relámpago zigzagó en el cielo.

Aquel tímido pájaro de ojos cerrados ya no me parecía tan horroroso, estaba empapado y del pico se le caía el moco. Se elevó otro pajarito cantando “¡pío, pío!”. La urraca se asustó y abrió los ojos. El corazón le dio un vuelco, moviéndose intranquila de un lado a otro y emitiendo sus molestos graznidos: “¡chac, chac!”. Me reí de ella. Hace poco pensaba que era la más fuerte y poderosa, pero ahora conozco bien su cobardía.

La tormenta amainó. Los pájaros comenzaron a piar y a arrullarse entre sí, la hierba y las hojas comenzaron a verter lágrimas de alegría. A mi madre le gustaba caminar después de la lluvia... Salía al campo llevándome consigo. Y así lo hicimos. Nos dirigimos al valle y luego a las montañas. Sonó la dulce voz de una flauta. Un rebaño de ovejas se extendía al pie de la montaña, pastando dulcemente sobre la hierba recién mojada. El sol estaba medio oculto tras la colina. Sus tenues rayos se despedían de las cimas de las montañas y del bosque.

Un pastor, envuelto en su grueso abrigo de fieltro, estaba sentado, tocando la flauta cerca de la colina. Junto a él, un perro peludo y desagradable estaba sentado sobre sus patas traseras; vigilaba el rebaño con viveza y, de vez en cuando, miraba con cariño a su amo.

— Venir aquí ha sido un error — me dijo mi madre —, no parece que el pastor tenga un arma, no le temas... pero ese perro podría rastrearnos y perseguirnos. Retrocede, pero mantente alerta; si nos persigue, yo me dejaré ver... Y tú, escóndete entre la hierba.

Nos divisaron las ovejas, al vernos recularon un poco, pero no dejaban de observarnos. Me escondí entre un montón de hierba seca y permanecí atento a aquel

perro lanudo... El sobresalto de una de las ovejas y el ladrido del perro comenzaron al unísono. El perro levantó las orejas y se lanzó hacia mí. El pastor comenzó a gritar. Yo temblaba. Divisó a mi madre y se dirigió hacia ella. Madre se echó a correr y la perdí de vista. Mi corazón, anegado en lágrimas, parecía que iba a desfallecer. ¡Oh, madre ¡si ese perro odioso te alcanza! Durante un buen rato escuché golpes, el estruendo de las rocas en el valle. ¡Oh, madre ¡y si te ha atrapado y ahora anda despedazándote entre sus dientes!

Oscureció. El pastor silbó al rebaño, guiándolo de vuelta a casa. Con el corazón palpitante, seguí cada uno de sus movimientos. Golpeaba a las pobres ovejas con un gran garrote, arrojándoles piedras de tanto en tanto. Con un pedrusco le alcanzó a un corderillo, tan pequeño como yo; la pobre criatura se desplomó, sacudiendo las patas de una manera extraña. El pastor subió la colina llamando a su perro Orejón. Al rato, vi que Orejón estaba sentado a su lado, mostrando su enorme lengua roja.

Estaba asustado: ¿estarían su lengua y su hocico manchados con la sangre de mi madre? Oscureció completamente, nada se escuchaba. ¿Dónde estará mi madre? ¿Podrá encontrarme, si es que está viva? Al cabo de un rato me pareció oír un berreo. Se parecía a la voz de mi madre, así que respondí.

– ¿Estás aquí, pequeño? No temas, tu madre está viva. Ni un perro, ni siquiera un lobo podrían hacerme daño... ¿Estás vivo? – Me preguntó.

– Estoy vivo – respondí.

Madre comenzó a acariciarme... ¿Quién enjugará mis lágrimas ahora? ¿quién me consolará? ¿Quién puede

hacer que vuelva a verme en los ojos de mi madre para regocijarme en sus caricias?

¿Cómo sacudirme esta pena? ¡Ojalá el sanguinario enemigo me hubiera matado a mí también! ¿Por qué sigo con vida? Un día antes estaba disfrutando de la compañía de mi querida y hermosa madre y después... ¿Cómo podía imaginar que al día siguiente la perdería para siempre?

V

Vagamos todo el día por el valle. Ya no teníamos miedo y abandonamos nuestro escondite para disfrutar de la dulce hierba. Comenzó a amanecer, nos dirigimos de nuevo hacia el bosque. ¡Maldito sea ese día y maldita sea esa luz! Había un denso manto de hierba en el valle. Allí había dos o tres cerezos, todos plagados de bandadas de pájaros. Algunos zorzales estaban alegremente gorjeando, piando y cantando. ¡Vaya alboroto que había! Unos llegaban al tiempo que otros se marchaban para llevar comida a sus polluelos. Madre me advirtió de nuevo y dijo: “Es peligroso caminar ahora mismo, porque tras la lluvia nuestro enemigo siempre anda buscándonos, así que mantén los ojos bien abiertos”.

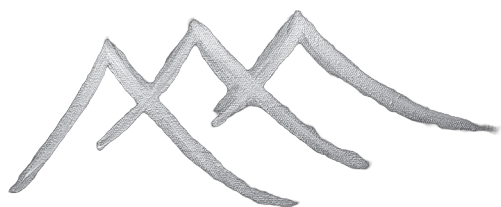
Esta fue su última advertencia. Se la veía preocupada, como si presintiera la muerte. Estaba inquieta. Mordisqueaba algunas hojas, luego se detenía y miraba alrededor, toda ella era oídos.

Un poco más arriba, por encima de nosotros había unos tocones alineados y tres o cuatro abedules altos,

desgarbados y esbeltos. De pronto, como un relámpago, retumbó la descarga de un rifle. Su fragor atravesó montañas y rocas hasta que las hojas de los árboles y cada brizna de hierba comenzó a temblar, y un rastro de humo se extendió por el pasto húmedo. Madre lanzó un quejido y cayó. ¡Oh! Me quedé helado. Cayó, rodando colina abajo, dejando un reguero de sangre sobre la hierba. De detrás de los abedules surgió un joven, con una capa de fieltro negro con las solapas hacia arriba.

“¡Victoria!” – Gritó, y de inmediato corrió hacia mi pobre madre, que intentaba levantarse a la desesperada. Se incorporaba, pero volvía a hincar la rodilla, a caer y a rodar ladera abajo. Casi me muero. Se me cayó el alma al suelo cuando aquel maldito cazador sacó su reluciente daga y degolló a Madre. La sangre brotó y tiñó de rojo todo el verdor.

¡Ay! Lo vi todo con mis propios ojos, pero ¿qué podía hacer, pobre de mí?! Aquellos pechos de los que solía alimentarme habían sido despedazados. Luego se la echó sobre los hombros y se fue. Comencé a llorar, con el corazón totalmente destrozado. Desde entonces, ando más muerto que vivo, vagando y llorando entre los árboles. Este es mi único consuelo: lloro con las montañas, con las rocas, con el agua y a la hierba, pero mi madre ya no está a la vista. ¡Soy un huérfano, e ignoro quién terminará por apoderarme, ¡quién manchará sus manos con mi sangre!

El conte del cabirolet

I

Si en sóc, de menut i vulnerable! El destí em va jugar una mala passada: em vaig quedar orfe abans d'hora. El meu pelatge és curt i escàs, una capeta de feltre esquitxada de taques blanques, semblants a petits ulls com a perles. Les meves banyes i dents encara no han crescut, i les meves peülles no tenen la força necessària per sostenir-me en aquest món.

Vaig errant, m'he perdut. Mira la meva pota sagnant – va ser en baixar al barranc a buscar aigua, allà em vaig ferir... Em fa mal el cor... El meu cor... La pobre Mare! Mentre la meva mare vivia, sempre m'acaronava i, acariciant-me, m'alletava, em cuidava. Què puc fer ara? Pobre de mi! Ja no em donen de mamar. Només en bec les gotes de la rosada del matí i de la tarda. Si n'hi ha de rosada, amb ell sadollo la meva set. No en tinc cap de refugi, ni de pastura, ni d'abric... Sempre estic espantat i tremolós, esperant la mort a diari.

Vaig errant, em vaig perdre... Déu Méu, si en tenim, d'enemics! L'altra vegada, trist, em vaig acostar a la vall

a fer una passejada, vaig escoltar un estrèpit sobre el meu cap, vaig mirar cap amunt i vaig veure un ocell enorme, immens, amb les seves fortes ales desplegades i el bec obert, llançant-se cap a mi en picat. Arrossegat pel pànic, vaig tornar corrent cap al bosc d'immediat. Aquell maleït ocell, no va poder contenir la seva inèrcia i es va endinsar amb les ales esteses dintre els matolls i la palla on esperava enxampar-me. Encara em venen esgarrifances quan recordo les seves urpes esmolades on es reflectien els raigs de sol. Amb els seus penetrants ulls grocs mirava amb fúria al seu voltant però, en estar completament enredat als esbarzers, no podia enlairar-se. Jo estava amagat darrere d'un arbre, observant-ho tot amb el cor accelerat.

Benvolgut bosc! Sovint m'has ajudat, altrament no restaria ni poc ni gaire del meu pelatge sobre aquesta terra. Alguna cosa em diu que seré presa d'un enemic. Sóc tan petit... tot just una setmana abans hi era al costat de la meva mare, que solia ensenyar-me a distingir l'enemic de l'amic. Ara, qui més em podrà guiar? Estic amagant-me a tota hora entre la bosquina i no trobo un instant de pau per culpa dels insectes i les plagues. Junt amb la meva mare hi vivia bé, respirant en pau i llibertat...

Ella i jo vivíem allà, sobre el turó boscós que s'estén davant l'escarpat congost, en un bosc dens i ombrívol. El nostre estatge romania inexplorat i desconegut. La meva mare es recolzava en un petit sortint i jo m'arraulia al seu costat. El nostre refugi remot, mai descobert per ningú... Ens protegien arbres per tots els costats excepte per un, i ella sempre estava a l'aguait, vigilant en eixa direcció. De vegades torçava les orelles atentes i jo,

observant, intentava imitar aquell moviment, feia que les meves orelletes es moguessin amb el mateix delicat tremolor. Recordo haver sentit un soroll estrany nombrosas vegades. No era pas el murmurí de l'aigua que sempre sentíem enllà, ni l'esbatec del tord, ni el repicar del picot, ni el cruixir de branques des de les copes seques dels arbres, ni la remor de les fulles amb la brisa... Tan aviat com la meva mare va percebre aquell soroll estrany, es va incorporar d'un salt, afanyant-me: 'Cabi-rolet, segueix-me, segueix-me!'. Ella corria i jo saltava darrere seu amb totes les meves forces; aleshores res no sabia, i no entenia de qui fugia, però ara... i tant que ho sé... Si en tenim, d'enemics! Oh, humà... Per què no tens pietat de mi? Sóc tan petit... Per què no em deixes en pau per poder caminar tranquil·lament, guimbar sobre l'herba, escodrinyar des del cim d'un turó i gaudir de la brisa de la tarda?!

Gairebé no puc apropar-me al límit del bosc i, si surto a camp ras, he de romandre sempre a prop seu. I tot i així no puc estar-hi tranquil! He de parar atenció, mirar a tot arreu amagat darrere els arbres, l'herba i les roques, tremolant en menjar. Ei, és que et faig cap mal? Quin mal et va fer la meva mare? Potser va beure o va menjar alguna cosa que et pertanyés? Per què la vas matar, deixant-me sense mare, sense cap protecció ni vigilància? Oh, els homes! Confien en la seva força i en les seves estratagemes, i mai no es preocupen per nosaltres... Mai pensen que nosaltres també estimem la llibertat; mai pensen, amb el seu cor despietat, que nosaltres també estimem la vida i la natura, el xiuxiueig de les fulles i el fluir de l'aigua; que jo sovint escolto sor-

près l'onatge de l'herba verda, saltant i jugant amb altres animals al bosc... I tu, oh, home! Amb els teus ulls injectats de sang, sempre a la recerca de mi i d'altres milers d'éssers com jo, febles i indefensos... Tens una arma i, aguantant emboscat, disparees per arrabassar-nos l'últim alè d'aquesta vida breu...

II

I com no he de tenir por? Si vaig néixer a aquesta efímera vida tot just una setmana abans, i ja les he passades morades! Era un dia plujós. La meva bella mare, plena de vida, era al costat d'un faig, remugant amb delit. Jo estava amb ella, gaudint de la nostra proximitat, sense pensar en la mort ni l'hostilitat, confiadíssim. Les gotes de rosada tintinaven en caure de les fulles de l'arbre... M'exposava per refrescar-me amb aquelles agradables gotetes.

– No estàs content, petit? – Em va preguntar la Mare.

Jo movia el cap, saltant amunt i avall i acariciant-li les mamelles. Davant nostre hi havia un arbre mort al voltant del qual hi oronejava un picot, picotejant tan fort que jo em deia: “La meva mare és tan gran, i no obstant no fa tant de soroll com aquest petit ocell!”. Anava envoltant l'arbre, esgarrapant-lo amb les potes i espicassant-lo amb fermesa... Jo estava d'allò més content, observant l'entremaliat ocell fuster, quan de sobte vaig sentir “chac, chac”. Vaig mirar al meu voltant i vaig veure una garsa que ens sobrevolava. “Resguarda't darrere meu, no siga cas que la garsa t'arrenqui els ulls... Així

ho vaig fer mentre la meva mare s'allunyava d'aquella garsa, que se'm seguia acostant, tot i que finalment ens va deixar estar. Es va posar sobre la branca d'un faig i va començar a grallar. La seva veu era molt semblant a la meva. La Mare va somriure i em va dir:

– Eixe ocell és molt traïdor, vés amb compte! És un gran enemic dels cabirols joves... Comença a gemegar i a fer gresca si veu un cabirolet com tu, l'imita i l'ataca, saltant sobre ell per treure-li els ulls!

Una esgarripança va recórrer tota la meva pell...

– Mai no els en faré cas, sempre els evitaré!

– Sí, així m'agrada, petit, vine aquí! Mentre la Mare estiga al teu costat, no cal que tinguis por... Però si em perds, hauràs d'anar amb molt de compte!

Gairebé no en tinc, d'experiència, pobre de mi!

III

El dia era calorós. La meva mare es va aixecar d'on hi era i em va dir que la seguís a per aigua. Vam baixar per una estreta senda del turó, passant alguns matolls fins arribar a la vall, tan fonda que els raigs del sol amb prou feines podien assolir-la. Els arbres dels dos vessants de la vall creixien entrelaçats. A les arrels dels arbres, uns brots de gerds inclinaven els seus cabets rojos per observar el fluir de l'aigua. El fred i cristal·lí rierol ressonava sobre els còdols, lliscant d'una roca a una altra, formant un gorg profund. Mare s'hi va endinsar. Jo amb penes i treballs podia xafar les roques amb les meves peülles adolorides.

– Apa, Petit, salta! És molt agradable posar-se en remull en un dia com aquest.

Em vaig acostar i primer hi vaig submergir una pota, però l'aigua estava tan freda que vaig recular.

– No puc, és que està gelada...

– Tant se val, salta i espera.

Em vaig quedar quiet un moment i després vaig retirar-me a correueta. S'escoltava un soroll per sobre de nosaltres, a la clariana.

– No hi ha perill – em va dir la meva mare, – hi ha una dona i un nen. El nostre enemic mai no plora. Però, tot i així, cal seguir alerta. Pugem pel corriol de la costera per no ser descoberts, serà millor que no ens tornem a exposar.

La meva mare seguia, però jo no vaig poder evitar mirar enrere. Amb el meu cos cobrint-me, deixava veure només el cap. Aleshores es va sentir una veu des de baix:

– Oh, oh, mare, un llop, un llop!

– No tinguis por, amor, on és? Mostra-m'ho – va preguntar la mare.

– És allà, mira com ha aixecat les orelles des del bosc! – el nen, amb llàgrimes als ulls, assenyalava cap a mi.

– Ai, amor, no és un llop. És un cabirolet, fill! Mira si n'és, de bonic.

– Enxampem-lo, si us plau! – El nen petit suplicava la seva mare i estava llest per arrencar a córrer darrere meu.

– No, amor, quina llàstima! No trobes que ell també tindrà una mare? Podria estar patint pel seu nadó!

Jo escoltava, contenint l'alé, complagut d'escoltar aquelles paraules de compassió vers nosaltres. En volia escoltar una mica més, però la meva mare em va retreure:

– Mira que n'ets, d'ingenu, et creus el que diuen?! Què estàs mirant? Despabila i segueix-me! Aniran, els diran als caçadors sobre el nostre amagatall i acabaran amb tu.

Pobre Mare, ella sabia, a la bestreta, el que s'acostava.

IV

La Mare va començar a botar alegrement i jo la vaig seguir; ens dirigíem cap al turó fent saltets juganers, l'un darrere l'altre. Els vaig sentir dir: “Oh, la seva mare també hi és!”, i començàrem a pujar per la costera entre els esbarzers. Les seves arrels estaven ben regades pels l'aigua freda que brollava pel vessant. A un costat, al fang, es veia una petita empremta de peülla d'un altre cabirolet. Feia tanta calor que emprenyava i decidírem jeure sobre uns matolls. Les fulles amples ens protegien dels ardents raigs del sol. De sobte, uns núvols negres es van agrupar, cobrint les muntanyes. Resonaren un estrèpit, després un tro, i un llamp va travessar el cel en zig-zag.

Aquell tímid ocell d'ulls tancats feia tendresa, de xop que estava! S'enlairà un altre ocellet cantant “piu, piu!”. La garsa es va espantar i va obrir els ulls. Completament torbada, anava intranquil·la d'ací d'allà i emetia els seus molestos gralls: “chac, chac!”. Me'n

vaig riure. Poc abans pensava que era la més forta i valenta, però ara sé com n'és, de poruga.

La tempesta va amainar. Els ocells començaren a piular i a parrupar-se mútuament, l'herba i les fulles van començar a vessar llàgrimes d'alegria. A Mare li agradava passejar després de la pluja i, en sortir, se m'emportava... I això va fer. Ens dirigírem a la vall i després a les muntanyes. Va sonar la veu amable d'una flauta. Un ramat d'ovelles s'estenia al peu de la muntanya, pasturant dolçament sobre l'herba humida de poc. El sol s'amagava darrere el turó, i els seus febles raigs s'acomiadaven dels cims de les muntanyes i del bosc.

Un pastor, assegut i embolcallat en el seu gruixut abric de feltre, tocava la flauta prop del turó. Al costat seu s'estava un gos llanut i malcarat, assegut sobre les potes del darrere, que el mirava afectuosament.

– Venir aquí ha estat un error – em va dir la meva mare –, no sembla que el pastor vagi armat, però el gos podria rastrejar-nos i seguir-nos els passos. Retrocedeix, però posa atenció: si ve a per nosaltres, em deixaré veure... Pel que fa a tu, amaga't entre l'herba.

Ens van veure les ovelles, i en fer-ho van recular una mica sense deixar de mirar-nos. Vaig amagar-me dins una pila de fenc mentre obserbava el gos llanut... L'ensurt d'una de les ovelles i el lladruc del gos començaren a l'uníson. El gos va aixecar les orelles i es va llançar cap a mi. El pastor començà a cridar-lo. Jo tremolava com una fulla. Va veure la meva mare i es va dirigir cap a ella, que es va posar a córrer. La vaig perdre de vista mentre el meu cor, negat en llàgrimes, estava

per col·lapsar. Ai Mare, si t'arriba a atrapar, aquell gos odiós! Durant una bona estona vaig sentir cops, l'estrèpit de les roques a la vall. Ai Mare, i si t'ha atrapat i ara està esmicolant-te entre les dents!

Començà a fosquejar. El pastor xiulava el ramat, guiant-lo de tornada a casa. Amb el cor encara bategant fort, vaig seguir cadascun dels seus moviments. Bastonejava les pobres ovelles amb un gran garrot, llançant-los pedres de tant en tant. Amb un còdol li encertà a un xaiet, tan petit com jo; la criatureta es va desplomar, sacsejant les potes d'una manera estranya. El pastor va pujar el turó cridant el seu gos Kursha. Al cap d'una estona, vaig veure que Kursha seia al seu costat, mostrant la seva enorme llengua vermella.

Tenia molta por: estarien la seva llengua i els seus morros tacats amb la sang de la meva mare? La nit va esdevindre completament negra i res no se sentia. On serà la Mare? Podrà trobar-me, si és que viu? Al cap d'una mica em va semblar sentir un bram. S'assemblava a la seva veu, així que vaig respondre.

– Ets aquí, fill? No tinguis por, la teva mare és viva. Ni un gos, ni tan sols un llop podrien fer-me mal... I tu, n'ets, de viu? – em va preguntar.

– Sóc viu – vaig replicar.

La Mare va començar a acariciar-me... Qui eixugarà les meves llàgrimes ara? Qui em consolarà? Qui pot fer que em torni a reflectir als ulls de la meva mare per gaudir de les seves manyagueries? Com em trauré de sobre aquesta pena? Tant de bo el sanguinari enemic m'hagués matat a mi també! Per què segueixo amb vida? Un dia abans estava gaudint de la companyia de la meva ben-

volguda i bella mare, i poc després... Com podia imaginar que l'endemà la perdria per sempre més?

V

Vagàrem per la vall tota la jornada. Ja no teníem por i havíem abandonat el nostre amagatall per gaudir de la pastura. Va començar a clarejar i novament enfilàrem cap al bosc. Maleït sigui aquell dia, i maleïda aquella llum! Hi havia a la vall un dens mantell d'herba i dos o tres cirerers, tots de gom a gom d'ocells. Alguns tords refileaven alegrement, picant i cantant... Quin xivarri hi havia! Uns arribaven, mentre que d'altres marxaven per portar menjar als seus pollets. Mare em va tornar a advertir, dient: "És perillós passejar ara mateix, perquè després de la pluja els nostres enemics sempre ens busquen, així doncs cal anar amb molt de compte".

Va ser la seva última advertència. Semblava preocupada, com si pressentís la mort. Estava terriblement inquieta. Mossegava algunes fulles, després s'aturava i mirava al voltant, escoltant amb totes les seves orelles.

Una mica més amunt, per sobre de nosaltres hi havia una filera de soques i tres o quatre bedolls alts, desmanegats i esvelts. De sobte, com un tro, hi va ressonar la detonació d'un rifle. El seu fragor travessà muntanyes i roques fins que les fulles dels arbres i cada bri d'herba van començar a tremolar, i un rastre de fum es va estendre per la pastura humida. La Mare va gemegar i, tot seguit, va caure. Ai! Vaig restar glaçat. Va rodolar turó avall, deixant una reguera de sang sobre l'herba. De da-

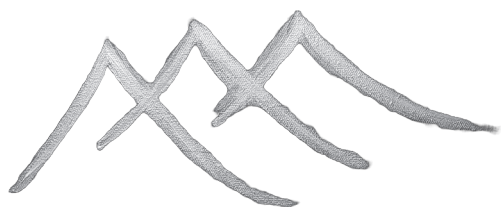
rrere els bedolls va sorgir un home jove, amb una capa de feltre negre i el coll cap amunt.

– ”Victòria!” – va cridar, i immediatament es posà a córrer cap a la meva pobra mare, que intentava aixecar-se a la desesperada. S’hi incorporava, però tornava a ficar el genoll en terra, a caure i a rodar pendent avall. De poc no em vaig morir. L’ànima em va caure als peus quan aquell maleït caçador va treure una daga ben lluenta i va degollar la Mare. La sang va brollar i va tenyir de vermell tota la verdor.

Ai! Tot ho vaig veure amb els meus propis ulls, però què hi podia fer, pobre de mi? Aquells pits dels quals solia nodrir-me van estar estripats. Després se la va tirar a les espatlles i se’n va anar. Vaig començar a plorar, amb el cor totalment encongit. De llavors ençà, vaig com una ànima en pena, vagant i plorant pels boscos. Aquest és el meu únic consol: ploro amb les muntanyes, amb les roques, amb l’aigua i l’herba, però la meva mare ja no hi és. Sóc un orfe, i no sé pas qui acabarà per sotmetre’m, qui es taca les mans amb la meva sang!

Traducció Miguél Pérez Montagút

2024 © València

The Tale of a Fawn

I

So small and orphaned am I! My lot hounded me and acted a foul play on me: at the wrong time I became orphaned. I have a small, very short fur coat, thin felt covering, dotted all over with white eye-like spots. My horns and teeth have not yet been weaned and my hooves are not yet strong enough.

I am roving and I have gone astray. Look here at my bleeding leg – this is when I went for water downhill in the precipice, I hurt it there... My heart is aching... My heart... Poor mother! Until I had Mother alive she would always fawn caressing and breast-feeding me: she would enfold and always give me a warning. What can I do now? Poor me! No longer have I sucked breast. I am sipping only grass dew-drops in the morning and in the evening if there is enough dew. I quench my thirst with it. I have no shield, no shelter, nor refuge. I always fear of something and always tremble expecting death every day. I am wandering and straying... Oh, God! What a lot of enemies we have!

Recently I went out to the side of the valley and I looked around very sad... Suddenly I heard a rumbling over my head, I looked up and what I saw! A huge, enormous bird with stooped mighty wings and open beak, darting straight toward me. I was so frightened that jumped into the forest at once. That confounded bird could not keep itself when dashing against the place where I had been before. Creeps go all over me when I remember his bent down beak and sharp shining claws. He darted straight but not finding me there he fluttered with its stooped wings through the bramble bushes and grass. He looked around with his glaring yellow eyes and was angry at my escape; he raised itself and hardly loosened as he was entangled all over in the bramble bush. I was hiding behind a tree, watching everything with my heart beating fast.

My deary forest! Many a time you helped me or else there would not be even a shred of my hide left on the earth! Something within me tells me that I shall be a prey to my enemy. I am so young; I have been only for a week with my Mother, who used to teach me how to tell my enemy from my friend. Now who else will teach me? I am hiding all the time in shrubs and thickets and have no peace from insects and pests. Whereof I was at ease with my Mother I could breathe again so freely...

My mother and I used to live over there on a woody hill stretching out in front of the precipitous glen on both sides. It was always shady with a thick forest. Our dwelling was untrodden and never visited. My mother would lie down on a small hill and I would wallow beside her. We were covered with trees from three sides and from the fourth side she kept watching out. Sometimes she would prick up her ears then

I would look at her trying to imitate her, to prick my little ears too. We heard a strange noise three times. It was not like rushing of water that was always heard in that place, neither fluttering of a thrush nor pecking of a woodpecker, nor clatter of broken branches from the dry tops of the trees, nor rustling of leaves by a breeze... I noticed this: as soon as Mother heard this strange noise she would spring up warning me: "kid, follow me, follow!" She was running and I was jumping after her as fast as I could; I did not know and I could never understand who she used to scare away, now I know it... What a lot of enemies we have! Oh man!... Why don't you spare me, I am so small? Why don't you give me freedom so that I could walk freely in peace, waddle over the pretty green grass, look around from the top of a high hill and enjoy the evening breeze?!

I can't go beyond the forest edge. If I go out into the field I have to keep near the side of the forest – even then I lose half of my life! I have to watch, look out here and there, hiding behind trees, grass and rocks and eat my food shaking. I stand there melting with fear! ... Man, am I doing any harm, am I? What wrong had my mother done to you? Had she drunk or eaten anything that belonged to you? Why did you kill her leaving me motherless without any shield and care?! Oh, men! You rely on your strength and tricks and never care about us... You never feel that we also love freedom, you never feel with your ruthless heart that we also love Life and Nature: rustling of leaves and rushing of water, that I often tend to listen breathlessly to heaving of green grass, jumping and playing with other animals in the forest... And

you oh, man! With your bloodshot eyes you are all in search of me and many other thousand beings like me feeble and weak without any protection... You have a weapon creeping treacherously from ambush and spurt at us to take our last breath from this short life...

II

How can I not be scared? It's only a week I am born in this instant life and what a lot of troubles and hardships I have already been through! It was a rainy day the day before yesterday. Mother full of life and beauty was standing near a beech tree chewing the cud deliciously. I was with her to enjoy our togetherness not thinking about death and hostility, utterly relying on my mother. Dew drops were tinkling down from the tree leaves... I was exposing myself in order to be cooled from these pleasant dewdrops.

– Are you not pleased, kiddy? – Mother would ask me.

I would shake my head jumping and fawning her breasts.

In front of us there was a withering tree which was circled over by a woodpecker pecking it so loud that I was wondering – Mother is so big but does make such a big noise in the forest like this little bird does! It would go round the tree scratching it with feet here and there and pecking it so hard with its bill... I watched gladly the puckish woodpecker; suddenly I heard “chkhik, chkhik”. I looked around and saw a jay flying above around us. “Mind, cover yourself behind me or else the jay”, she said, – “will pluck out your eyes...”,

I covered myself while Mother was getting away from that fearful jay but the jay was all drawing toward me; She was trying hard though finally she left us. It perched on a beech branch and started squeaking. Its voice was exactly like my voice. Mother smiled and told me:

– This jay is a very puckish type, beware! She is a great enemy of all young, small fawns... It starts whimpering and squeaking if she sees a young and green, half-grown fawn like you, it would imitate its voice promptly and it would jump at the fawn to pluck out its eyes!

Creeps of fear went all over my skin...

– I would never answer but I would always ward off them!

– Yes, this way kiddy, this way! Until you have mother alive don't fear of anything but if you lose me you have to be very warily!

Oh, how unfit and clumsy am I, poor me!

III

Once it was a burning day. Mother got up from her dwelling and told me to follow her to get some fresh water. We went down a narrow path of the hill passing some shrubs down to the glen which was so deep that sun rays could hardly ever reach it. The trees from both sides of the glen grew entangled by their tops with one another. At the roots of the trees some raspberry shoots came out nodding their red heads down watching the streaming water. The cold and clear

stream was rattling over the slippery boulders going from one rock to another making a deep pool. Mother entered the middle of the pool. I was hardly walking on the rocks with aching hooves.

– Kid, come and jump into the water, it's very pleasant to stand in water on such a day.

I went and timidly plunged first one leg but the water felt so cold I shrank back.

– Cold, I can't stand there.

– Never mind, now jump and get used to it.

I stood there for a while and then I ran back. There was some noise above us in the clearing.

– These are not dangerous people – my mother told me – there is a woman and a little kid. Our enemy never cries like that. But we still have to be on the watch. Let's go up the narrow path along the valley not to be seen and never show ourselves up to them.

My mother went forward; I could not help looking back. Covering my body I showed only my head. At that time a voice was heard from down below:

– “Oh, oh, mother a wolf, a wolf!”

– Don't be scared deary, where is it, show me? – asked the mother.

– Here it is, look how it pricked its ears from the forest! – Little child full of tears pointed his finger at me.

– Oh, dear, it is not a wolf. It's a fawn, child! Look how beautiful it is!

– Let's catch it, mother dear! – The little child begged his mother and he was ready to run after me.

– No dear, it’s a pity! Don’t you think it also has a mother! It might cry over her baby!

I was listening holding my breath and was very pleased to hear a good word of pity about us. I wanted to listen a little more but mother came back and gave me a blowing up:

– You, silly little kid, do you believe what they are talking?! What are you staring at? Come quick and follow me! They will go and tell the hunters about our dwelling and they will take your life for good.

Poor Mother she felt beforehand that it would happen so.

IV

Mother jumped playfully and so did I; we got to set out for the hill jump by jump. In the end I heard – “Oh, its mother is also here!”

We started up along the bramble shrubs through a thicket down the slope. The roots of the bushes were watered by cold springs. Side by side on the mud there was seen a small trace of hoof prints of another fawn like me. It was so hot that we were annoyed. We decided to lie down in the thicket. The broad leaves kept us from the burning sun rays. Suddenly dark clouds sprang up from around the mountain tops, and then got together. A rumble and thunder was heard and a lightning zigzagged on the sky.

It rained in columns beyond over the hills. Soon it started rustling and shuttling around us over the thickets. It grew into such a terrible hub-bub as if the forest, mountains and plains

were falling down. Every living being kept silent; even birds dared not to stir or twitter nor play... Even that dreadful jay that frightened me so much did not seem now so disgusting. It was trying to perch on a beech tree with downcast wings and closed eyes and a running beak. Nearby a red-breasted bird (beech bird) so fluffy and timid with closed eyes seemed so cozy! There flew up a little squeaking bird and “pip, pip!” it cried. The jay was frightened and opened its eyes. Its heart sank, dashing here and there with ugly cries: “chkhik, chkhik!” I smiled at it. Some time ago I thought it was the strongest and bravest one but now I know how brave it is.

The rumble calmed down. Birds started piping and billing together, grass and leaves started weeping tears of joy. Mother always liked walking after rain... She would go out into the field taking me with her. Likewise we did the same now. We made for the valley then to the mountains. A sweet voice of a pan-pipe was heard. A flock of sheep was spread at the foot of the mountain sweetly grazing newly wet grass. The sun was half-hidden behind the hill. Its faint rays were saying good-bye to the tops of the mountains and forest.

At the side of the hill a shepherd wrapped up in his thick felt coat sat playing his pan-pipe. Beside him there was a shaggy, obnoxious dog on its haunch; it watched lively the flock of sheep and time and again would look fondly at its master.

– We have come to the wrong place, – Mother told me – the shepherd is armless, don’t be afraid of him, but that dog may take the scent and may run after us. Turn round but keep an eye, if it runs after us I’ll show myself and you hide in the

grass. – Having spotted us the sheep shrank away but kept watching us. I hid myself into a stack of dry sweet-peas and kept an eye on that bushy-tailed shaggy dog... The frightened sheep and whimpering of the dog started at once, it pricked up its ears and darted toward me.

The shepherd began shouting. I was trembling. He caught sight of my mother and made for her. Mother sliding away was lost out of my sight. Full of tears my heart almost died. Oh, Mother, if that obnoxious dog catches you! For a long time I heard bumping and ramping of the rocks in the glen.

Oh, Mother what if it has caught you and now it is shredding you with its sharp teeth! It grew dark! The shepherd whistled at the flock goading them home. I kept watching all his movements with a beating heart. He was whipping poor sheep with a big club, throwing sometimes stones at them. He hit a big stone at a young lamb as small as me; the poor thing fell down shaking its legs in a funny way. The shepherd went up the hill calling his dog “Kursha”. After a while I saw his Kursha was sitting at his side with its red-tongue thrown out.

I was scared: who knows perhaps his tongue and muzzle are painted with my mother’s blood. It grew dead dark, there was no noise heard. Where is my mother? Can she find me if she is alive?

Are you here kid? Don’t fear your mother is alive. A dog and a wolf would never do me any harm... Are you alive? – She asked me.

– I am alive, – I answered.

Mother started caressing me... Who can I cry unto now, who will be my weeping cross? Who is mighty enough to make me look again into my mother's eyes to rejoice in her caressing?

How can I come out of this woe and grief? I wish the bloodthirsty enemy could have killed me as well! Why am I left alive?

The other day I was delighted enjoying comfort from my lovely and beautiful mother. How could I imagine that the very next day I would lose her for good?

V

We roamed all day in the valley. We were no longer afraid of anything and went out into the open to enjoy the sweet grass. It started getting light, we made for the forest. Damn be that day and that light! There was a dense layer of grass in the valley. There were two or three cherry trees there all swarmed by group of birds. Some thrushes were lively twittering, chirruping and piping. A real hubbub was heard! Some used to come up and others took leave carrying some food for their nestlings. Mother warned me again and said: it's dangerous to walk at this time because after rain our enemy is always out in search of us, keep your eyes around.

This was the last warning from Mother. She was worrying as if she foresaw the nearing death. She was all worried. Now she would pick up some leaves then calmed down listening again.

Above us there were some stumps ranked out in succession. There were three or four tall, lanky and slender birch trees.

All of a sudden like a lightning a rifle shooting roared. This roar went through the mountains and rocks so that leaves of the trees and all herbs began shaking and some smoke spread all over the wet grass. Mother gave a groan and fell down, Oh! I stood stunned. Mother went rolling down leaving a bloody trace on the grass. From behind the birch trees rushed out a young boy, in a black felt cloak with his laps turned-upward.

“Victory!” – He cried and at once he ran after my poor Mother who was trying hard to get up. She would rise but again would kneel down falling and rolling over. I almost died. Something collapsed inside me when that damned hunter took out his shining dagger and slashed Mother’s throat. The blood burst out and spewed over the trees. Oh! I saw everything vividly but how could I help, poor me?! Those breasts I used to suck were slashed. Then he threw it over his shoulders and made for the road. I started weeping with my heart sinking. Since that time I am more dead than alive, rambling and weeping at the trees. This is my only comfort, I weep at the mountains, rocks, water and grass but my mother is no longer seen. I am an orphan and who knows who will own me in the end, who will paint his hands with my blood?!

ს ა რ ჩ ე ვ ი

ჟიჟნის ჩაიხმის ჩუჩა-ღაღა	7
შვლის ნუკრის ნაამბობი	31
El cuento del corcino	45
El conte del cabirolet	57
The Tale of a Fawn.....	69

